

2024 M. FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBĖS STEBĖSENOS APŽVALGA

2025-02-11
VILNIUS

TURINYS

IŽANGA.....	3
I SKYRIUS. FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBĖS STEBĖSENOS APIMTIS	4
II SKYRIUS. FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBĖS VERTINIMO KRITERIJAI	5
III SKYRIUS. FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO ATITIKTIS ĮSTATYMO NUOSTATOMS.....	6
IV SKYRIUS. FINANSINIŲ ATASKAITŲ ATITIKTIS LFAS (VAS) NUOSTATOMS	7
I POSKYRIS. BENDRIEJI STEBĖSENOS REZULTATAI.....	7
II POSKYRIS. BALANSO / SUTRUMPINTO BALANSO KOKYBĖS VERTINIMAS	8
III POSKYRIS. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS KOKYBĖS VERTINIMAS	16
IV POSKYRIS. AIŠKINAMOJO RAŠTO KOKYBĖS VERTINIMAS	19
V SKYRIUS. REKOMENDACIJOS FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBEI GERINTI.....	26
I POSKYRIS. REKOMENDACIJOS BALANSO / SUTRUMPINTO BALANSO KOKYBEI GERINTI....	28
II POSKYRIS. REKOMENDACIJOS PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS KOKYBEI GERINTI	33
III POSKYRIS. REKOMENDACIJOS AIŠKINAMOJO RAŠTO KOKYBEI GERINTI.....	34

IŽANGA

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatymo 26 straipsnio 3 dalimi ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 1K-93 „Dėl Juridinių asmenų registre viešai skelbiamų finansinių ataskaitų kokybės stebėsenos“, Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – AVNT) 2024 m. atliko Juridinių asmenų registrui (toliau – JAR) pateiktų finansinių ataskaitų kokybės stebėseną (toliau – Stebėseną).

Šioje apžvalgoje pateikiami 2024 m. atliktos **37 įmonių** JAR pateiktų 2023 m. finansinių ataskaitų kokybės stebėsenos rezultatai ir rekomendacijos dėl finansinių ataskaitų kokybės gerinimo.

I SKYRIUS FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBĖS STEBĖSENOS APIMTIS

Stebėseną buvo atliekama pagal 2024 m. JAR viešai skelbiamų finansinių ataskaitų kokybės stebėsenos gaires, taikant šiuos **atrankos kriterijus**:

- Atrinkti finansinių ataskaitų rinkiniai (toliau – FAR), kurių ne mažiau kaip du rodikliai 2023 m. gruodžio 31 d. neviršija šių dydžių:
  - balanse nurodyto turto vertė – 4 000 000 eurų;
  - pardavimo grynosios pajamos per ataskaitinius finansinius metus – 8 000 000 eurų;
  - vidutinis metinis darbuotojų skaičius pagal sąrašą per ataskaitinius finansinius metus – 50 darbuotojų.
- Atrinkti FAR, kurie parengti pagal Lietuvos finansinės atskaitomybės standartus (verslo apskaitos standartus).
- Įmonių duomenys JAR, pagal kuriuos atrinkti FAR:
  - teisinė forma – uždaroji akcinė bendrovė (UAB);
  - teisinis statusas – „Teisinis statusas neįregistruotas“¹;
  - metinių finansinių ataskaitų e. rinkinio pavadinimas – „Mažų įmonių ir labai mažų įmonių, netaikančių išimčių, finansinių ataskaitų“, e. rinkinio Nr. FS0229;
  - ekonominės veiklos rūšys pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus 2 redakcijos C, F ir G sekcijas: apdirbamoji gamyba; statyba; didmeninė ir mažmeninė prekyba.

Atliekant Stebėseną, buvo **tikrinamos** įmonių finansinių ataskaitų rinkinį sudarančios **šios finansinės ataskaitos**:

- balansas (sutrumpintas balansas),
- pelno (nuostolių) ataskaita,
- finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas (toliau – aiškinamasis raštas).

Tikrinant įmonių 2023 m. finansinių ataskaitų duomenis, **buvo naudojama informacija gauta iš šių šaltinių**:

- JAR duomenys;
- kita viešai skelbiama informacija apie įmonę.

¹ „Teisinis statusas neįregistruotas“ reiškia, kad įmonė nėra likviduojama, reorganizuojama, jai neiškelta bankroto byla ar kita pagal JAR nuostatų 18.19 papunktį. JAR nuostatus galima rasti [čia](#).

II SKYRIUS

FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBĖS VERTINIMO KRITERIJAI

Atliekant Stebėseną, buvo vertinama finansinių ataskaitų atitiktis reikalavimams, nustatytiems šiuose **finansinių ataskaitų rengimą reglamentuojančiuose teisės aktuose**:

- Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatyme (toliau – Įstatymas);
- Lietuvos finansinės atskaitomybės standartuose (toliau – LFAS (VAS))².

Vertinant finansinių ataskaitų kokybę pagal Įstatymo reikalavimus, pasirinktas kriterijus – finansinių ataskaitų rinkinio atitiktis Įstatymo 4 straipsniui „Labai mažos, mažos, vidutinės ir didelės įmonės“ ir 20 straipsniui „Finansinių ataskaitų rinkinio sudėtis“.

Vertinant finansinių ataskaitų kokybę pagal LFAS (VAS) nuostatas, buvo pasirinkti šie kriterijai:

- 1) balanso arba sutrumpinto balanso atitiktis 2-ojo verslo apskaitos standarto „Balansas“ (toliau – 2 VAS) nuostatomis;
- 2) pelno (nuostolių) ataskaitos atitiktis 3-iojo verslo apskaitos standarto „Pelno (nuostolių) ataskaita“ (toliau – 3 VAS) nuostatomis;
- 3) aiškinamojo rašto atitiktis 6-ojo verslo apskaitos standarto „Aiškinamasis raštas“ (toliau – 6 VAS) nuostatomis;
- 4) informacijos apie įmonės turtą, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas atitiktis jų apskaitą reglamentuojančių LFAS (VAS) nuostatomis.

Atliekant Stebėseną buvo vertinami balanso straipsniai, kurių sumos (vertinant kiekvieną straipsnį atskirai) sudarė ne mažiau nei 1 proc. balanse nurodyto turto bendros sumos.

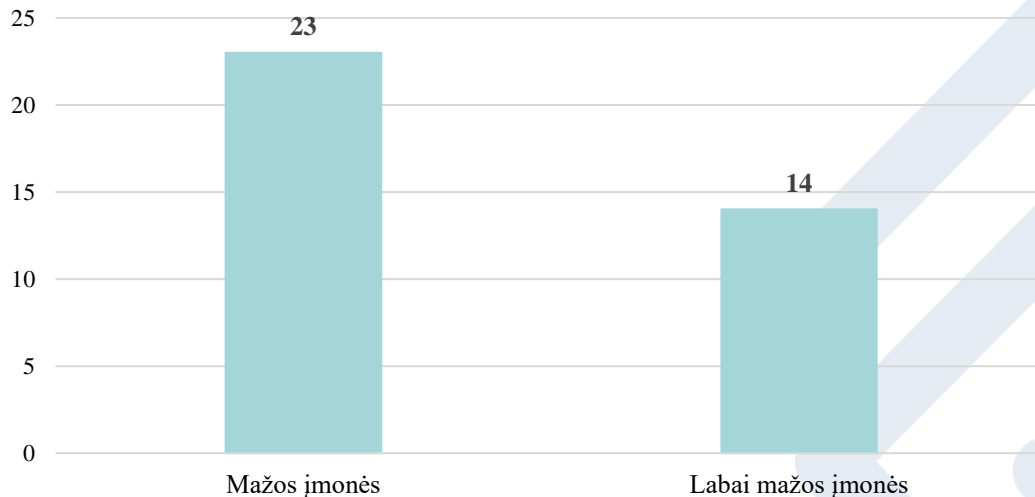
Atliekant Stebėseną buvo vertinami pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniai, kurių sumos (vertinant kiekvieną straipsnį atskirai) sudarė ne mažiau nei 1 proc. pelno (nuostolių) ataskaitoje nurodytų pardavimo pajamų sumos.

Vertinant finansinių ataskaitų kokybę, nustatoma, kokios dalies finansinių ataskaitų informacijos nebuvo galima įvertinti dėl nepakankamo kiekio duomenų apie įmonę ir jos veiklą.

---

² Vyriausybės įgaliotos įstaigos patvirtinti verslo apskaitos standartai taikomi tol, kol Lietuvos Respublikos finansų ministras patvirtina atitinkamus Lietuvos finansinės atskaitomybės standartus.

III SKYRIUS FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO ATITIKTIS ĮSTATYMO NUOSTATOMS

Peržiūrėtų įmonių finansinės ataskaitos pagal įmonių kategorijas

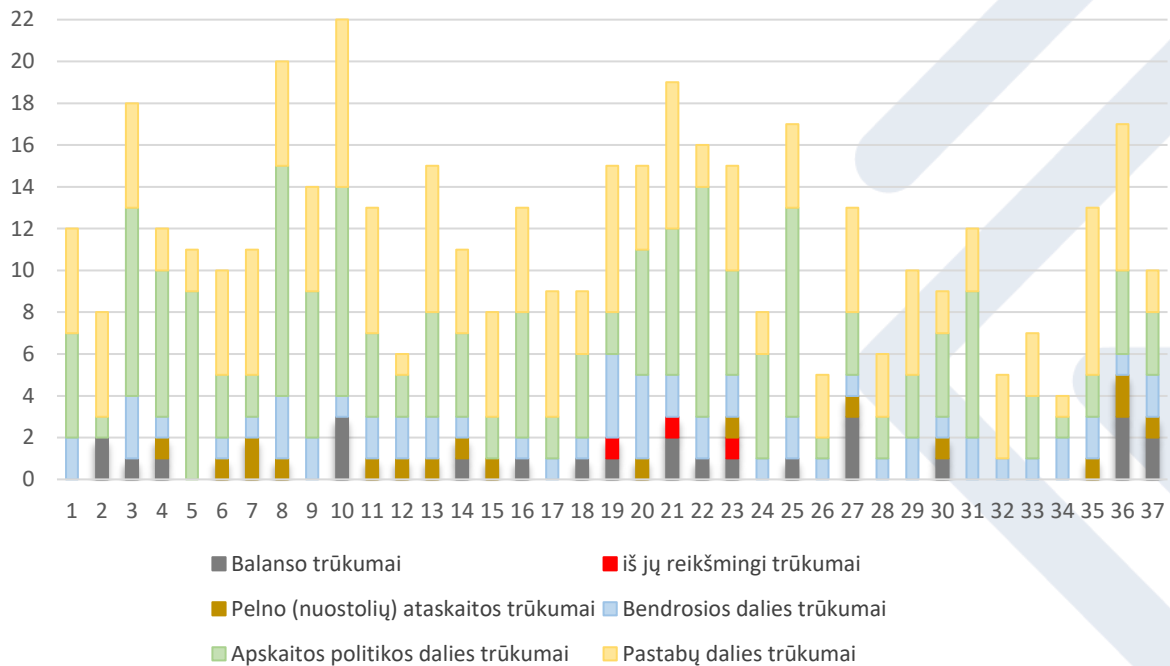
Atliekant 2024 m. Stebėseną ir vertinant atrinktų įmonių JAR pateiktus 2022 m. ir 2023 m. finansinių ataskaitų duomenis, buvo peržiūrėtos **23 mažų įmonių** ir **14 labai mažų įmonių** finansinių ataskaitų kokybės ir įvertinta, kad šios įmonės pateikdamos JAR mažų įmonių ir labai mažų įmonių, netaikančių Įstatymo išimčių, finansinių ataskaitų rinkinius, **teisingai pritaikė Įstatymo 4 ir 20 straipsnių nuostatas**.

Tačiau, atliekant Stebėseną, taip pat buvo nustatyta, kad **3 iš 37** peržiūrėtų įmonių JAR užpildė ir pateikė ne tas finansinių ataskaitų e. rinkinio formas, kurias buvo parengusi, pasitvirtinusi įmonėje ir pateikusi JAR, kaip įmonės patvirtintas finansines ataskaitas, PDF formatu, t. y.:

Įmonės parengtos ir JAR pateiktos, kaip įmonės patvirtinto finansinių ataskaitų rinkinio (PDF formatu), finansinių ataskaitų formos:	Įmonės JAR pateiktos finansinių ataskaitų e. rinkinio finansinių ataskaitų formos:
Balansas	Sutrumpintas balansas
Trumpas balansas Trumpa pelno (nuostolių) ataskaita	Sutrumpintas balansas Pelno (nuostolių) ataskaita

IV SKYRIUS FINANSINIŲ ATASKAITŲ ATITIKTIS LFAS (VAS) NUOSTATOMS

I POSKYRIS BENDRIEJI STEBĖSENOS REZULTATAI

Atliekant **37 įmonių** Stebėseną:

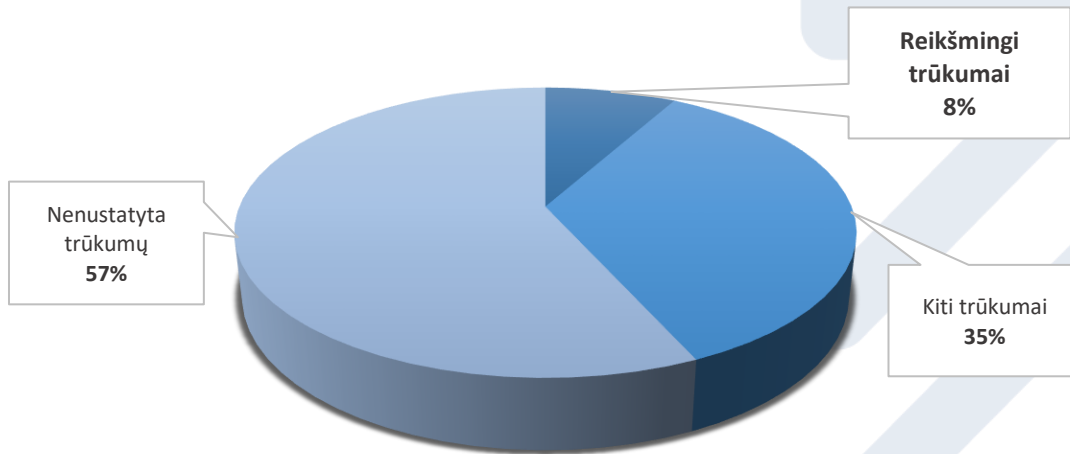
➤ **16 įmonių** balansuose (sutrumpintuose balansuose), atsižvelgiant į kitose šių įmonių finansinėse ataskaitose (pirmiausia aiškinamuosiuose raštuose) pateiktą informaciją ir JAR pateiktus duomenis apie įmonę, **nustatyti trūkumai**, įtakojantys finansinių ataskaitų kokybę, iš kurių **3 įmonių** sutrumpintuose balansuose **nustatyti reikšmingi trūkumai** tikėtina galėję daryti įtaką įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų vertinimui ar finansinių ataskaitų vartotojų priimamiems sprendimams.

➤ **16 įmonių** pelno (nuostolių) ataskaitose, atsižvelgiant į kitose šių įmonių finansinėse ataskaitose (pirmiausia aiškinamuosiuose raštuose) pateiktą informaciją ir JAR pateiktus duomenis apie įmonę, **nustatyti trūkumai**, įtakojantys finansinių ataskaitų kokybę.

➤ Visų **37 įmonių** finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose **nustatyti** šių ataskaitų kokybės **trūkumai** (92 proc. peržiūrėtų aiškinamųjų raštų bendrosiose dalyse, 97 proc. – apskaitos politikos dalyse ir 100 proc. – pastabų dalyse).

II POSKYRIS

BALANSO / SUTRUMPINTO BALANSO KOKYBĖS VERTINIMAS

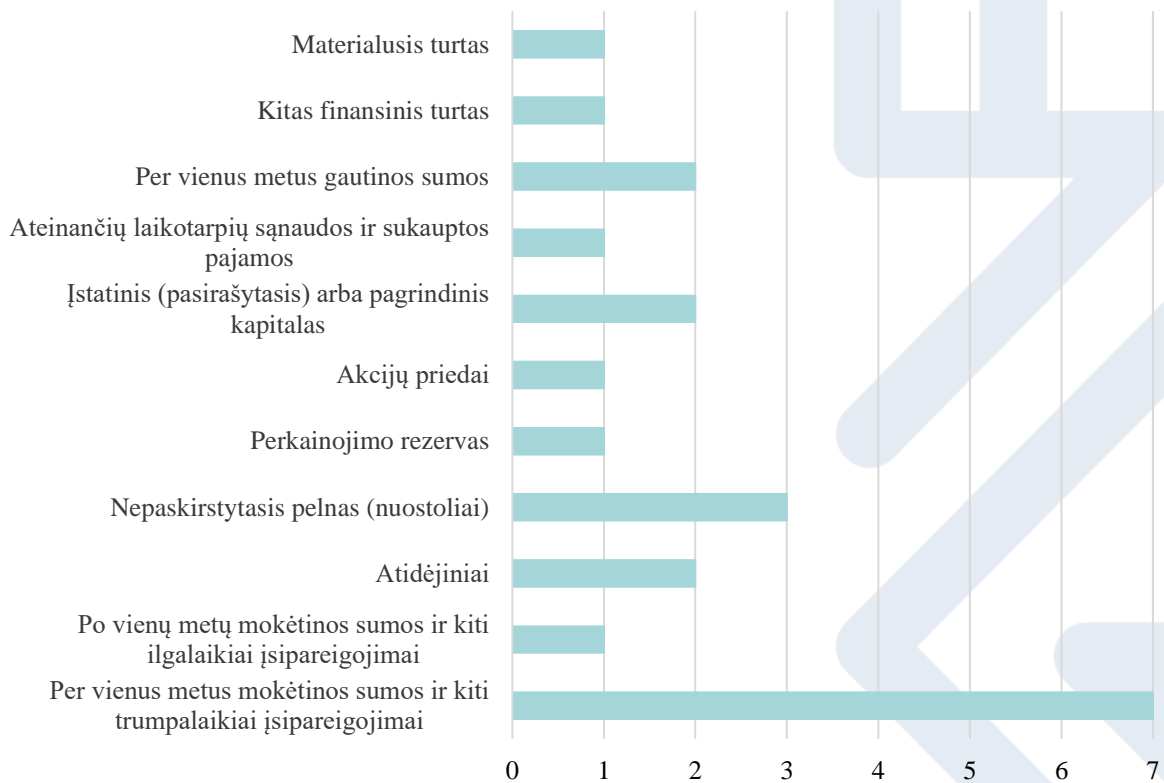
Bendri peržiūrėtų balansų / sutrumpintų balansų kokybės vertinimo rezultatai

Atliekant Stebėseną ir vertinant balanso / sutrumpinto balanso atitiktį 2 VAS ir susijusių LFAS (VAS) nuostatomis, atsižvelgiant į įmonių aiškinamuosiuose raštuose pateiktą informaciją ir JAR pateiktus duomenis apie įmonę, **3 iš 37 įmonių sutrumpintuose balansuose** buvo **nustatyti reikšmingi trūkumai**, dėl kurių, AVNT vertinimu, finansinės ataskaitos negali būti laikomos teisingomis ir kurie, tikėtina, gali daryti reikšmingą įtaką įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų vertinimui ar finansinių ataskaitų vartotojų priimamiems sprendimams:

BALANSO / SUTRUMPINTO BALANSO STRAIPSNIS	TRŪKUMO POBŪDIS	TRŪKUMO PAAIŠKINIMAS	NEATITIKTIS LFAS (VAS) NUOSTATOMS
Akcijų priedai*	Neparodyta reikšminga akcijų priedų suma, kuri turėjo būti parodyta ataskaitinio laikotarpio straipsnyje pagal 2023 m. JAR įregistruotų bendrovės įstatų pakeistą, akcininkams 2022 m. pab. priėmus sprendimą didinant bendrovės įstatinį kapitalą papildomais akcininkų įnašais, išleidžiant naują akcijų	Praėjusio ataskaitinio laikotarpio lyginamojoje informacijoje parodytas padidintas įstatinis kapitalas ir akcijų priedai pagal akcininkų priimtą sprendimą, nors bendrovės įstatų pakeitimas dar nebuvo įregistruotas JAR. Akcijų priedų sumos mažinimas apskaitoje registruojamas tik tada, kai akcijų priedų suma didinamas įstatinis kapitalas arba kai akcininkų sprendimu dengiami bendrovės nuostoliai. Pagal JAR pateiktus	8 VAS 11, 12, 17 p.

	emisiją, kurios kaina didesnė už išleistų naujų akcijų nominaliąją vertę.	duomenis 2023 m. papildomai nebuvo priimto akcininkų sprendimo akcijų priedais didinti įstatinio kapitalo, o kadangi bendrovė įsteigta tik 2022 m. ir 2022 m. bei 2023 m. veikė pelningai, tai akcijų priedai nuostoliams padengti negalėjo būti panaudojami.	
Rezervai*	Praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamojoje informacijoje) rezervų sąskaitoje parodyta reikšminga rezervo suma, nors įmonė įsteigta tik 2022 m. ir per 2022 m. neuždirbo pakankamai pelno rezervo formavimui. Ataskaitinio laikotarpio straipsnyje rezervų suma nebepateikta, tačiau lyginamieji duomenys finansinėse ataskaitose nepateikti retrospektyviai.	Galimai praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamojoje informacijoje) rezervų straipsnyje yra parodyta 2022 m. įmonės akcininkų įmokėta papildomų įnašų suma, skirta įstatinio kapitalo didinimui, kuri turėjo būti parodyta straipsnyje „Per vienus metus mokėtinos sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai“. Ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose lyginamoji informacija turėjo būti pateikta retrospektyviai, akcininkų įmokėtus papildomus įnašus parodant trumpalaikių įsipareigojimų straipsnyje.	2 VAS 39, 49 p. 8 VAS 34 p.
Per vienus metus mokėtinos sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai*	Neparodytos mokėtinos sumos ir kiti įmonės trumpalaikiai įsipareigojimai, o vietoje jų parodytos reikšmingos neigiamos ataskaitinio laikotarpio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio sumos yra klaidingos, nes įsipareigojimų straipsniuose negali būti rodomos neigiamos sumos.	Straipsnyje turi būti parodytos įmonės skolos prekybos partneriams, kredito įstaigoms, valstybės institucijoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims, pelno mokesčio įsipareigojimai, su darbo santykiais susiję įsipareigojimai, kuriuos įmonė turės įvykdyti per trumpesnę kaip 12 mėnesių laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.	2 VAS 49 p.

* Kadangi finansinių ataskaitų straipsniai yra susiję tarpusavyje, tikėtina, kad yra ir kitų finansinių ataskaitų straipsnių, kuriuose pateikti neteisingi duomenys, atsižvelgiant į nustatytus reikšmingus trūkumus, tačiau dėl įmonių aiškinamuosiuose raštuose nepateiktos informacijos apie straipsniuose parodytas reikšmingas sumas ar šių sumų reikšmingą pasikeitimą, nebuvo galima nustatyti finansinių ataskaitų straipsnių, kuriuose taip pat parodytos neteisingos sumos.

Balanso / sutrumpinto balanso straipsniuose nustatytų kitų trūkumų skaičius

Atliekant Stebėseną ir vertinant balanso / sutrumpinto balanso atitiktį 2 VAS ir susijusių LFAS (VAS) nuostatoms, atsižvelgiant į įmonių aiškinamuosiuose raštuose pateiktą informaciją ir JAR pateiktus duomenis apie įmonę, buvo nustatyti šie **balanso / sutrumpinto balanso trūkumai**, kurie daro įtaką įmonės finansinių ataskaitų kokybei, bet pagal AVNT nusistatytus reikšmingumo kriterijus, nevertinami kaip reikšmingi trūkumai, galintys įtakoti įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų vertinimą ar finansinių ataskaitų vartotojų priimamus sprendimus:

BALANSO / SUTRUMPINTO BALANSO STRAIPSNIS	TRŪKUMO POBŪDIS	TRŪKUMO PAAIŠKINIMAS	NEATITIKTIS LFAS (VAS) NUOSTATOMS
Materialusis turtas	Nepateikta ilgalaikio materialiojo turto vienetų likutinė vertė.	Ataskaitos straipsnyje duomenys nenurodyti, nors pagal aiškinamajame rašte pateiktą informaciją įmonė turi tris ilgalaikio materialiojo turto vienetus ir nurodo jų likutines vertes ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.	2 VAS 23 p. 12 VAS

<p>Kitas finansinis turtas</p>	<p>Parodytos pagal reikalavimų teisių perleidimo sutartis įsigytos skolos.</p>	<p>Tokio pobūdžio skolos turėjo būti parodytos straipsnyje „Po vienu metų gautinos sumos“ arba, jeigu įmonė su skolininkais turi sudariusi ilgalaikių skolų susigrąžinimo grafikus, pagal kuriuos skolos bus gražintos po vienu metų nuo finansinių ataskaitų dienos, tai įsigytos skolos galėtų būti parodytos balanso straipsnyje „Per vienus metus gautinos sumos“.</p>	<p>2 VAS 29 p.</p>
<p>Per vienus metus gautinos sumos</p>	<p>Parodyta išankstinių mokėjimų suma.</p>	<p>Už įmonės turtą sumokėti avansai nerodomi gautinų sumų straipsnyje, o parodomi tuose turto balanso straipsniuose, už kurį avansai yra sumokėti. Jeigu tai iš anksto tiekėjams sumokėtos sumos už atsargas, kurias įmonė gaus vėliau, tai jie turi būti parodyti balanso straipsnyje „Atsargos“.</p>	<p>2 VAS 28 p.</p>
	<p>Parodyta abejotinų skolų suma.</p>	<p>Pagal aiškinamajame rašte pateiktą informaciją įmonė turi abejotinų skolų, kurias parodė gautinų sumų straipsnyje, nors turėjo pripažinti ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto vertės sumažėjimo ir sumažinti gautinų sumų balansinę vertę. Šis trūkumas turi įtakos ir ataskaitinio laikotarpio pabaigos nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likučiui parodyto balanse.</p>	<p>18 VAS 34, 55, 57, 61 p.</p>
<p>Ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos</p>	<p>Parodyta kaupiamų lėšų suma, skirta namo (statinio) bendrojo naudojimo objektų atnaujinimui.</p>	<p>Šios patalpų savininko iš anksto sumokėtos įmokos balanse turėtų būti parodytos, atsižvelgiant į pastato bendrojo naudojimo objektų atnaujinimo ilgalaikiame plane, numatytų atlikti darbų rezultata: ilgalaikio turto straipsnyje „Materialusis turtas“ arba straipsnyje „Atsargos“. Jei įmonė nėra patalpų savininkė ir naudojami patalpomis pagal nuomos sutartį, tai atsižvelgiant į nuomos sutarties laikotarpį ir numatomus darbų atlikimo terminus, šios įmokos gali būti pripažįstamos nuomininko veiklos sąnaudomis ir parodomos pelno (nuostolių) ataskaitoje arba kaupiamos ir parodomos straipsnyje</p>	<p>2 VAS 23, 28 p. 20 VAS 28-32 p.</p>

		„Kitas ilgalaikis turtas“, o atlikus darbus apskaitomos pagal 20 VAS VI skyriaus nuostatas.	
Išstatinis (pasirašytasis) arba pagrindinis kapitalas	Nurodyta išstatinio kapitalo suma nesutampa su JAR įregistruotuose įmonės įstatuose nurodyta pasirašytojo įmonės išstatinio kapitalo suma.	Išstatinio kapitalo padidėjimas apskaitoje registruojamas ir finansinėse ataskaitose parodomas, kai teisės aktų nustatyta tvarka įregistruojami pakeisti bendrovės įstatai.	8 VAS 12 p.
	Ataskaitos lyginamuosiuose duomenyse (praėjusį ataskaitinį laikotarpį) parodytas padidintas išstatinis kapitalas, nors bendrovės įstatai pagal JAR duomenis buvo pakeisti ir įregistruoti tik 2023 m.		
Akcijų priedai	Akcijų priedų suma, kuri buvo nurodyta praėjusio ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose, nėra nurodyta. Ji susidarė 2017 m. didinant įstatinį kapitalą, kai naujai išleistų akcijų emisijos kaina viršijo šių akcijų nominaliąją vertę.	Akcijų priedų suma 2023 m. buvo padidintas bendrovės išstatinis kapitalas, pakeičiant ir lyginamuosius ataskaitos duomenis, nors pagal JAR pateiktus duomenis bendrovė nebuvo priėmusi sprendimo įstatinį kapitalą didinti akcijų priedais ir paskutiniai JAR įregistruoti bendrovės įstatų pakeitimai buvo tik 2019 m.	8 VAS 11, 12 ir 17 p.
Perkainojimo rezervas	Rezervo suma nesumažinta turto perkainotos vertės nusidėvėjimo dalimi, didinant nepaskirstytąjį pelną.	Atsižvelgiant į tai, kad ataskaitinio laikotarpio pabaigoje parodyta perkainojimo rezervo suma nesikeitė nuo 2004 metų, perkainojimo rezervas nebuvo mažinamas turto perkainotos vertės nusidėvėjimo dalimi.	8 VAS 23 p.
Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	Klaidingai parodyta ataskaitinio laikotarpio nepaskirstytojo pelno suma, kuri turėtų būti mažesnė ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudų, parodytų pelno (nuostolių) ataskaitoje, suma.	Praėjusio ataskaitinio laikotarpio nepaskirstytasis pelno padidintas ataskaitinio laikotarpio pelno prieš apmokestinimą suma, parodyta pelno (nuostolių) ataskaitoje, o ne grynojo ataskaitinio laikotarpio pelno suma.	8 VAS 38 p.

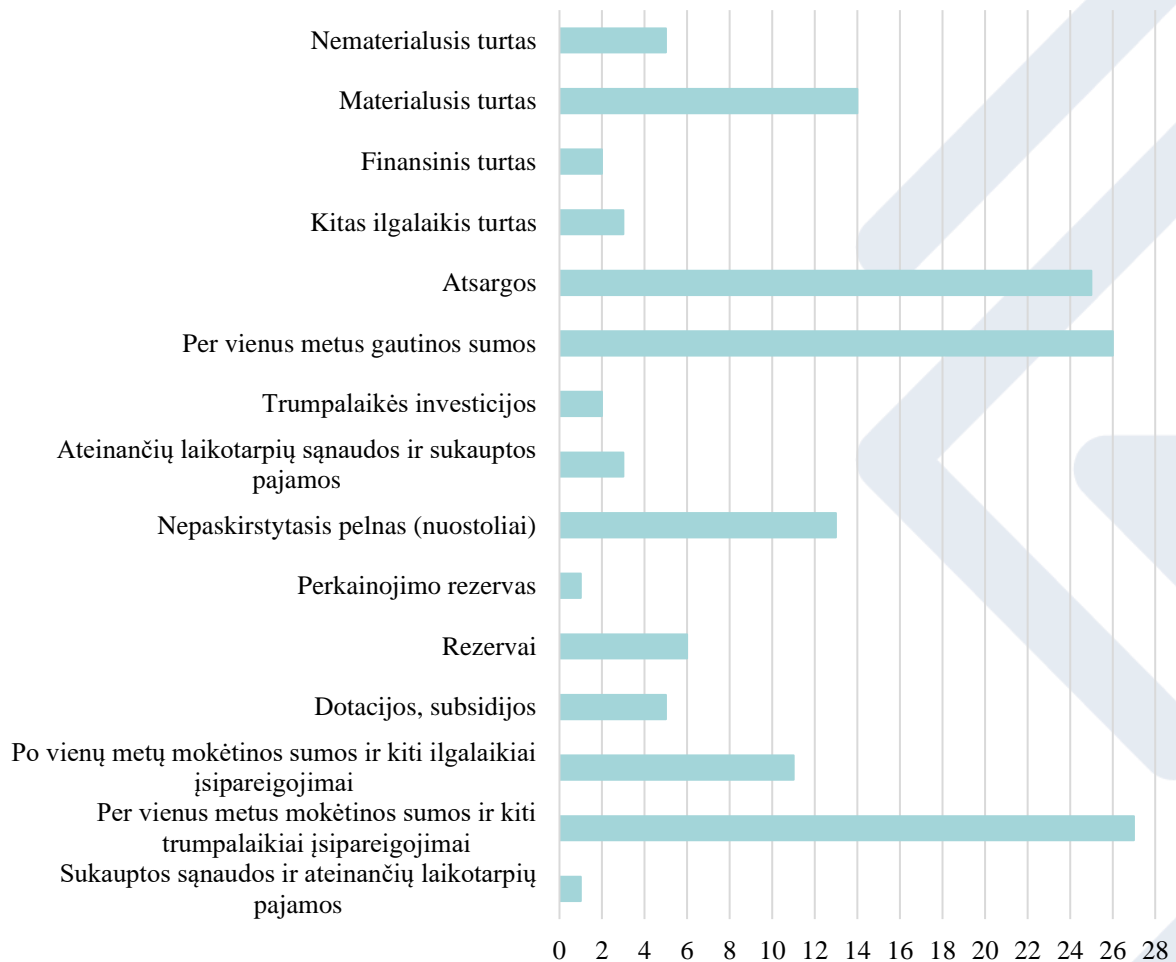
	Klaidingai parodyta ataskaitinio laikotarpio nepaskirstytųjų nuostolių suma, kuri turėtų būti didesnė ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudų, parodytų pelno (nuostolių) ataskaitoje, suma.	Praėjusio ataskaitinio laikotarpio nepaskirstytieji nuostoliai sumažinti ataskaitinio laikotarpio pelno prieš apmokestinimą suma, parodyta pelno (nuostolių) ataskaitoje, o ne grynojo ataskaitinio laikotarpio pelno suma.	8 VAS 39 p.
Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	Parodyta suma nesutampa su ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitoje parodyta grynojo pelno suma.	Suma padidinta <u>numatomu</u> pervedimų iš rezervų suma ir sumažinta <u>numatomu</u> skirti dividendų suma, atsižvelgiant į aiškinamajame rašte pateikta pelno paskirstymo projektą.	2 VAS 40 p.
Atidėjiniai	Parodyta per didelė atidėtojo mokesčio įsipareigojimo suma.	Pagal aiškinamajame rašte pateiktą informaciją atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimo suma nebuvo sumažinta, neatlikus atidėtojo mokesčio turto ir atidėtojo mokesčio įsipareigojimo tarpusavio užskaitos.	2 VAS 45 p. 24 VAS 38 p.
	Nenurodyti įsipareigojimų užsakovams atidėjiniai, kuriuos turėtų suformuoti statybos darbus atliekančios įmonės, atsižvelgdamos į užsakovams suteiktas atliktų darbų kokybės garantijas ir prisiimtus įsipareigojimus pašalinti ateityje išaiškėjusius darbo trūkumus, atlikti pataisymo darbus ar kompensuoti žalą užsakovui.		19 VAS III skyrius (6-22 p.)
Po vienu metų mokėtinų sumų ir kitų ilgalaikių įsipareigojimų straipsnis „Skolos kredito įstaigoms“	Balanso straipsnyje parodytas ilgalaikis įmonės įsipareigojimas pagal lizingo sutartis, kuris turi būti parodomas balanso straipsnyje „Skoliniai įsipareigojimai“.		2 VAS metodinių rekomendacijų 48 p. išaiškinimas
Per vienus metus mokėtinos sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	Neišskirta ir neparodyta lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimų einamųjų metų dalis.	Įmonės įsipareigojimų einamųjų metų dalis neperkelta iš balanso straipsnio „Po vienu metų mokėtinos sumos ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai“, sumažinant ilgalaikius įsipareigojimus ir parodant įmonės trumpalaikius įsipareigojimus.	2 VAS 49 p.
	Neišskirta ir neparodyta įmonės einamųjų metų įsipareigojimų pagal kredito sutartis dalis.		

	Neparodyti atostoginių kaupiniai, įmonės įsipareigojimai darbuotojams už nepanaudotas atostogas.	Šis trūkumas turi įtakos ir ataskaitinio laikotarpio pabaigos nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likučiui parodyto balanse, kadangi nepripažintos atostoginių kaupinių sąnaudos.	31 VAS 16 p.
--	--	---	--------------

Teikiant duomenis JAR ir pasirinkus kitas finansinių ataskaitų e. formas (sutrumpintą balansą ir pelno (nuostolių) ataskaitą) nei labai maža įmonė buvo pasirinkusi rengti ir patvirtinusi (trumpas balansas ir trumpa pelno (nuostolių) ataskaita), į JAR pateiktą sutrumpinto balanso e. formą buvo perkelti neteisingi duomenys:

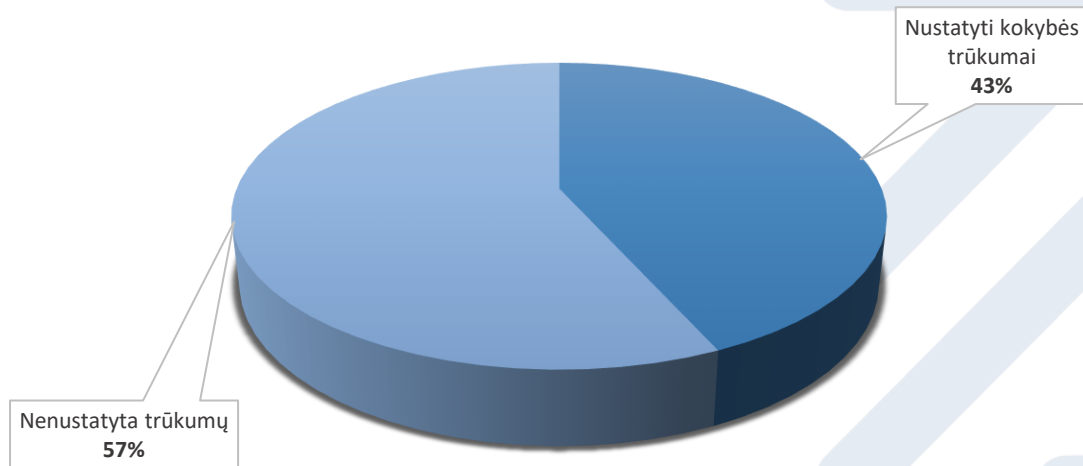
- nenurodyti duomenys sutrumpinto balanso straipsnyje „Pinigai ir pinigų ekvivalentai“, nors aiškinamojo rašto pastabų dalyje pateikta piniginių lėšų suma, laikomų atsiskaitomojoje sąskaitoje;
- įmonės patvirtinto trumpo balanso straipsnyje „Ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos“ nurodyti duomenys perkelti į sutrumpinto balanso straipsnį „Trumpalaikės investicijos“;
- įmonės patvirtinto trumpo balanso straipsnyje „Nuosavas kapitalas“ nurodyta suma perkelta į sutrumpinto balanso straipsnį „Kapitalas“.

Dėl įmonių finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose nepateiktos informacijos, kuri turi būti pateikta pagal 6 VAS, klaidingai ar dviprasmiškai suprantamos informacijos, **negalėjome įvertinti**, ar šiuose **balanso / sutrumpinto balanso straipsniuose** parodytos reikšmingos sumos atitinka 2 VAS ir susijusių LFAS (VAS) reikalavimus:

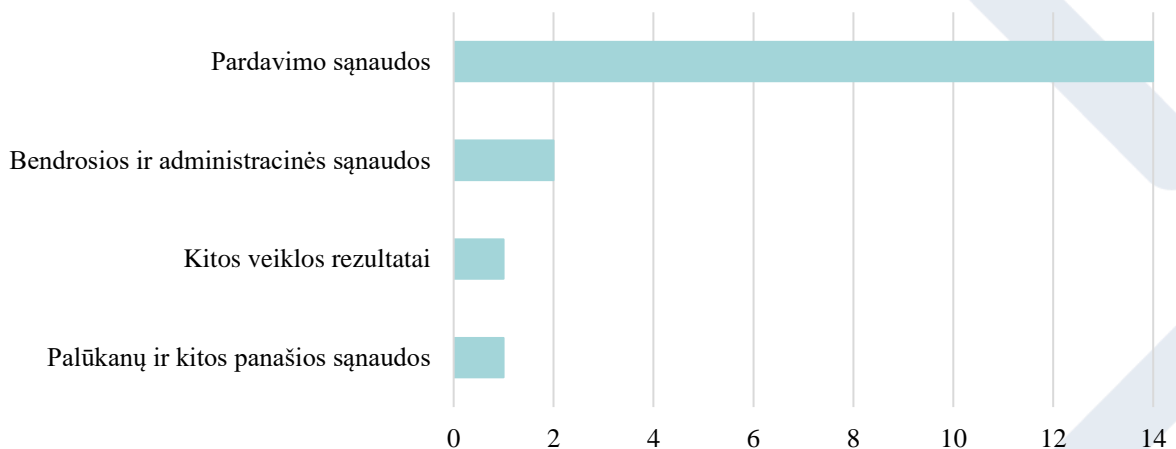

III POSKYRIS

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS KOKYBĖS VERTINIMAS

Bendri peržiūrėtų pelno (nuostolių) ataskaitų kokybės vertinimo rezultatai

Pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniuose nustatytų trūkumų skaičius

Atliekant Stebėseną ir vertinant pelno (nuostolių) ataskaitų atitiktį 2 VAS ir susijusių LFAS (VAS) nuostatoms, atsižvelgiant į įmonių aiškinamuosiuose raštuose pateiktą informaciją ir JAR pateiktus duomenis apie įmonę, buvo nustatyti šie **pelno (nuostolių) ataskaitų trūkumai**, kurie daro įtaką įmonės finansinių ataskaitų kokybei, bet pagal AVNT nusistatytus reikšmingumo kriterijus, nevertinami kaip reikšmingi trūkumai, galintys įtakoti įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų vertinimą ar finansinių ataskaitų vartotojų priimamus sprendimus:

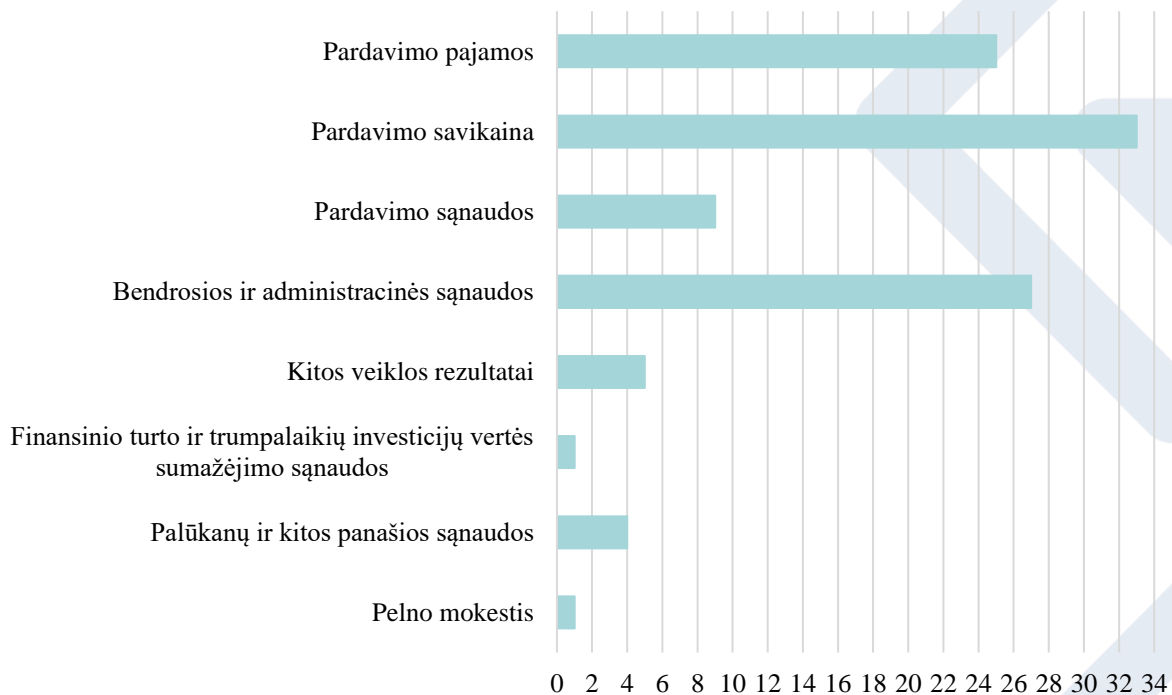
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS STRAIPSNIS	TRŪKUMO POBŪDIS	TRŪKUMO PAAIŠKINIMAS	NEATITIKTIS LFAS (VAS) NUOSTATOMS
Pardavimo sąnaudos	Neišskirtos į atskirą straipsnį ir neparodytos pardavimo sąnaudos, kurias dažniausiai turi kiekviena verslo įmonė.	Pardavimo sąnaudose turėtų būti parodomos prekių pardavimui ir paslaugų teikimui užtikrinti ar padidinti per atskaitinį laikotarpį skirtos veiklos sąnaudos, kurių negalima susieti su konkrečiomis parduotomis prekėmis ar paslaugomis, arba statybų veikla užsiimančiose įmonėse patirtos veiklos sąnaudos, susijusios su įmonės atliekamų darbų užsakymų ir pardavimų užtikrinimu ir didinimu.	3 VAS 11 p.
Bendrosios ir administracinės sąnaudos	Neparodytos turto vertės sumažėjimo sąnaudos, kurios turėjo būti parodytos apskaitoje registruojant įmonės patirtus nuostolius dėl abejotinių gautinų sumų vertės sumažėjimo.	Pagal aiškinamajame rašte pateiktą informaciją apie abejotinas gautinas sumas, kurios buvo parodytos balanso straipsnyje „Per vienus metus gautinos sumos“, bendrosiose ir administracinėse sąnaudose tikėtina neparodytos turto vertės sumažėjimo sąnaudos.	3 VAS 12 p. 18 VAS 55, 57 p.
	Neparodytos įmonės veiklos sąnaudos, kurias turi kiekviena verslo įmonė.	Neišskirtos į atskirą straipsnį bendrosios ir administracinės sąnaudos, kurios galimai buvo įtrauktos ir parodytos pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnyje „Pardavimo sąnaudos“.	3 VAS 11,12 p.
Kitos veiklos rezultatai	Neišskirtos kitos veiklos pajamos, kaip gautas sandorio rezultatas (pelnas) perleidus ar kitaip panaikinus finansinius įsipareigojimus, kurios tikėtina parodytos pardavimo pajamų straipsnyje.	Pagal aiškinamajame rašte įmonės pateiktą informaciją apie į pelno (nuostolių) ataskaitos pajamų straipsnius įtrauktas sumas dėl finansinių įsipareigojimų perleidimo ar kitokio jų panaikinimo, sandorio rezultatas (pelnas) neišskirtas į kitos veiklos rezultatų straipsnį.	3 VAS 13 p. 18 VAS 47 p.

Palūkanų ir kitos panašios sąnaudos

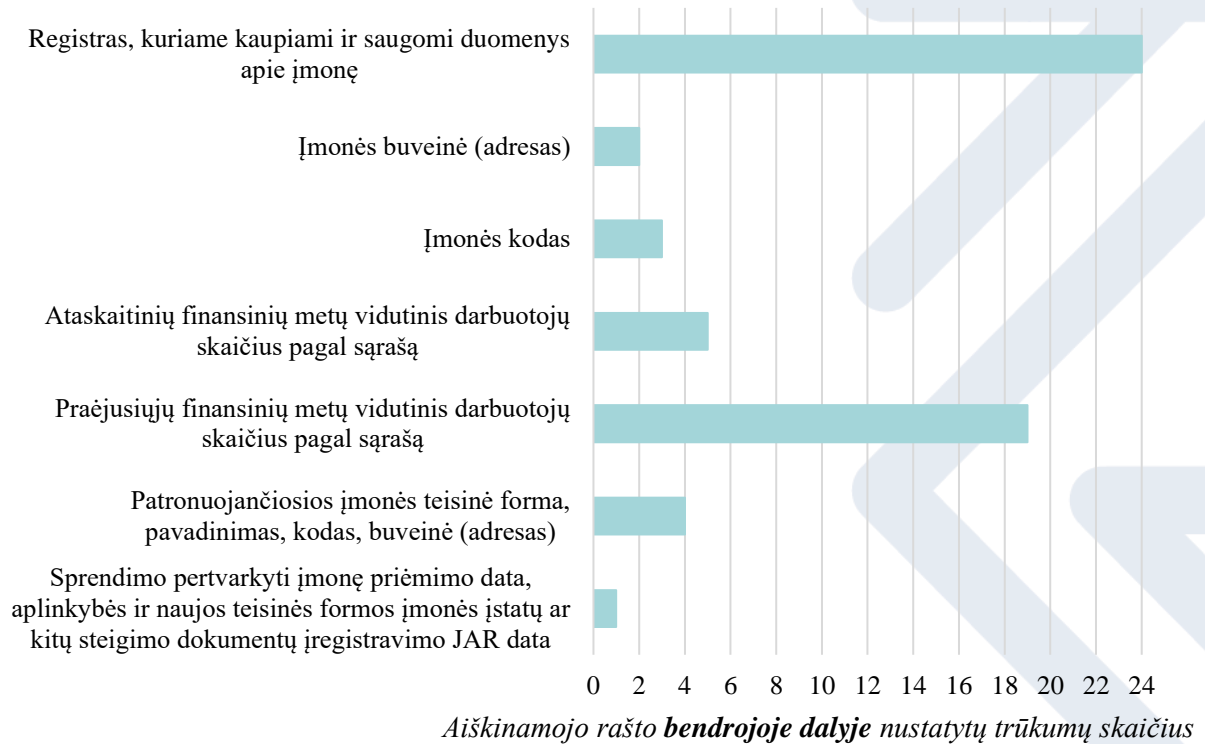
Neparodyti nuostoliai dėl valiutų kursų pokyčio, kurie yra atskleisti aiškinamo rašto pastabų dalyje.

3 VAS 18 p.
22 VAS 10 p.

Dėl įmonių finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose nepateiktos informacijos apie įtrauktas į pelno (nuostolių) ataskaitą pajamų ir sąnaudų sumas, kurios išskiria savo dydžiu ar pobūdžiu ir pagal 6 VAS 43 punkto nuostatą turi būti atskleistos, **negalėjome įvertinti**, ar šiuose **pelno (nuostolių) ataskaitų straipsniuose** parodytos reikšmingos pajamų ir sąnaudų sumos atitinka 3 VAS ir susijusių LFAS (VAS) reikalavimus:

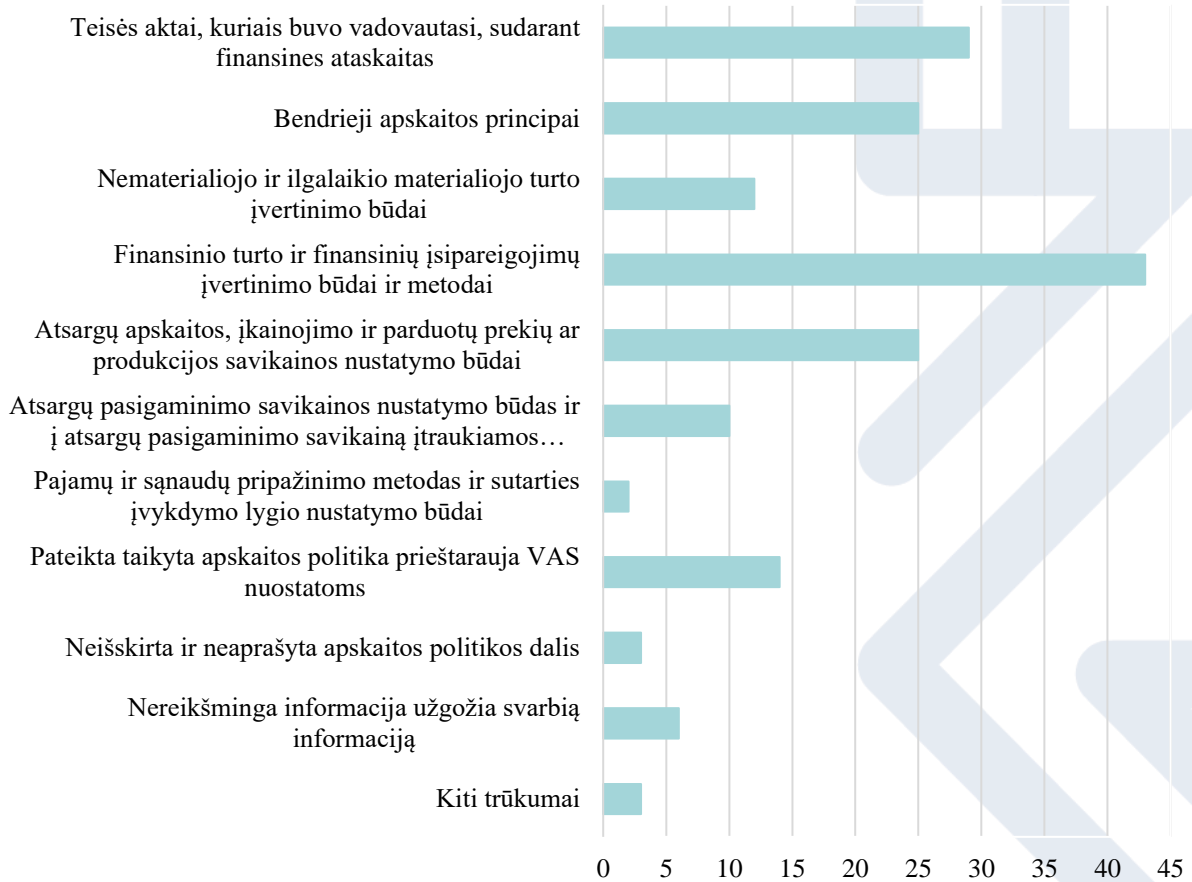

IV POSKYRIS AIŠKINAMOJO RAŠTO KOKYBĖS VERTINIMAS

Aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje nenurodyta ši informacija, kuri privalo būti pateikta pagal 6 VAS III skyriaus „Bendroji aiškinamojo rašto dalis“ nuostatas:

TRŪKUMO POBŪDIS	NEATITIKTIS LFAS (VAS) NUOSTATOMS
Nenurodytas įmonės kodas, buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys.	6 VAS 24.1 p.
Nenurodytas ataskaitinių finansinių metų ir praėjusių finansinių metų vidutinis darbuotojų skaičius pagal sąrašą.	6 VAS 24.3 p.
Nenurodytas patronuojančiosios įmonės, sudarančios mažiausios įmonių grupės, kuriai įmonė priklauso kaip patronuojamoji, teisinė forma, pavadinimas, kodas ir (ar) buveinė (adresas).	6 VAS 24.2 p.
Nenurodyta sprendimo pertvarkyti įmonę priėmimo data, aplinkybės ir naujos teisinės formos įmonės įstatų ar kitų steigimo dokumentų įregistravimo JAR data.	6 VAS 91 p.

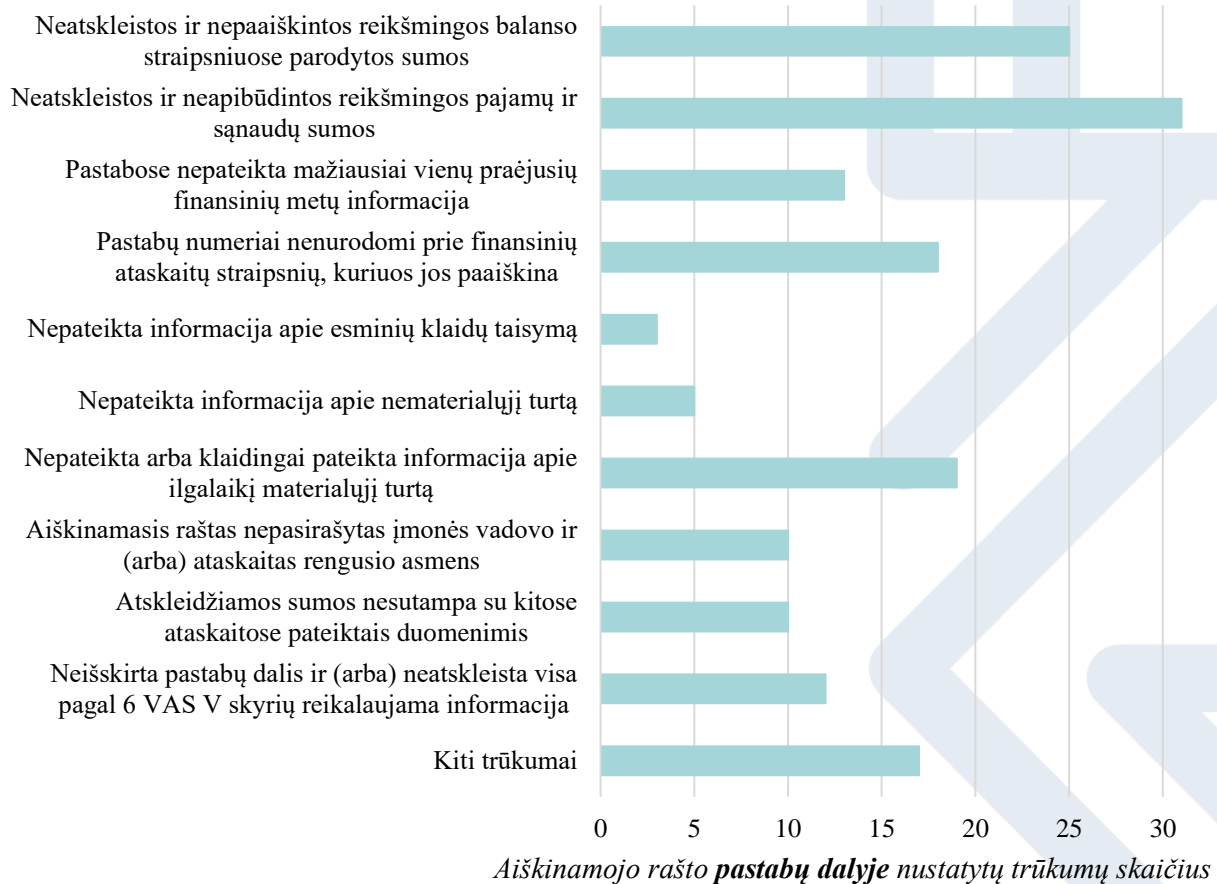
Aiškinoamojo rašto **apskaitos politikos dalyje** nustatytų trūkumų skaičius

Aiškinoamojo rašto apskaitos politikos dalyje nepateikta informacija apie sudarant finansines ataskaitas įmonės taikytą apskaitos politiką, kuri privalo būti pateikta pagal 6 VAS IV skyriaus „Apskaitos politika“ nuostatas:

TRŪKUMO POBŪDIS	NEATITIKTIS LFAS (VAS) NUOSTATOMS
Nenurodyta, kad finansinės ataskaitos yra parengtos vadovaujantis Lietuvos finansinės atskaitomybės standartais (LFAS (VAS)).	6 VAS 26 p.
Nenurodyti kiti teisės aktai, kuriais buvo vadovautasi tvarkant apskaitą ir sudarant finansines ataskaitas (Finansinės apskaitos įstatymas, Įmonių atskaitomybės įstatymas ir pan.).	
Nurodyta negaliojanti Finansinės apskaitos įstatymo redakcija (Buhalterinės apskaitos įstatymas).	
Neišvardinti arba ne visi išvardinti taikomi bendrieji apskaitos principai nustatyti 1 VAS 35 p. Nenurodyta, ar finansinės ataskaitos sudarytos taikant veiklos tęstinumo principą.	6 VAS 27 p.

Nenurodytas nematerialiojo turto įvertinimo būdas.	
Nenurodyti arba klaidingai nurodyti, vertinant kitose ataskaitose pateiktą informaciją, ilgalaikio materialiojo turto įvertinimo būdai.	6 VAS 28.1 p.
Nenurodyti taikomi atsargų apskaitos (įsigijimo savikaina / mažmeninių kainų) įkainojimo (FIFO / svertinio vidurkio / konkrečių kainų / išimtinai LIFO) ir parduotų prekių ar produkcijos savikainos nustatymo (nuolat / periodiškai) būdai.	6 VAS 28.3 p.
Nenurodytas atsargų pasigaminimo savikainos nustatymo būdas ir į atsargų pasigaminimo savikainą įtraukiamos išlaidų grupės.	6 VAS 28.4 p.
Nenurodytas taikomas pajamų ir sąnaudų pripažinimo metodas ir sutarties įvykdymo lygio nustatymo būdai, atliekant statybos sutartis, kurių darbų pradžios ir pabaigos datos patenka į skirtingus ataskaitinius laikotarpius.	6 VAS 28.6 p. 25 VAS 24-25, 29 p.
Nenurodytas finansiniam turtui taikomas įvertinimo būdas.	
Nenurodyti arba klaidingai nurodyti finansiniams įsipareigojimams taikomi įvertinimo būdai ir metodai.	6 VAS 28.2 p.
Nepateikta detali informacija apie apskaitos politikos pakeitimą po įmonės pertvarkymo į kitos teisinės formos įmonę, kaip nustatyta 6 VAS 92 punkte.	6 VAS 92 p.
Nesivadovauta 6 VAS 17 punkto nuostata, pagal kurią nurodoma, kad aiškinamajame rašte informacija turi būti pateikiama tokiu būdu, kad nereikšminga informacija neužgožtų svarbios. Aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje pateikta nemažai perteklinės informacijos (cituojant VAS nuostatas, pateikiant informaciją apie taikytą apskaitos politiką turtui ar įsipareigojimams, kurių įmonė neturi), nesivadovaujant 6 VAS 27 punkto nuostata.	6 VAS 17, 27 p.
Aiškinamajame rašte nepateikta ir neišskirta apskaitos politikos dalis.	6 VAS 14 p.
Aiškinamajame rašte nurodyta įmonės taikoma apskaitos politika prieštarauja LFAS (VAS) nuostatoms:	
Pateikta dviprasmiškai suprantama informacija dėl finansinio turto nuvertėjimui taikomos apskaitos politikos, nurodant, kad finansinio turto vertės sumažėjimas parodomas per „atidėjimų“ sąskaitą, kas dviprasmiškai suprantama ir gal būt netgi prieštarauja 18 VAS nuostatoms.	18 VAS 55, 57 p.
Nurodyta, kad įmonės taikoma minimali ilgalaikio materialiojo turto vertė yra nustatoma kiekvienu atveju atskirai įsigijus turtą, kas prieštarauja 12 VAS 7.4 punktui, kuriame nustatyta, kad turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina turi būti ne mažesnė už įmonės nusistatytą kiekvienai turto grupei minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto savikainą.	12 VAS 7.4 p.
Nurodyta, kad gautinos sumos pirminio pripažinimo metu yra įvertinamos tikrąja verte arba grynąja verte (taikant grynosios vertės būdą), prieštarauja	18 VAS 25 p.

18 VAS 25 punktui, kuriame nustatyta, kad pirmą kartą pripažindama finansinį turtą (gautinas sumas) įmonė turi įvertinti jį įsigijimo savikaina.	
Nurodyta, kad skolos iš pradžių pripažįstamos gautų lėšų tikrąja verte, atėmus sandorio kaštus, prieštarauja 18 VAS 29 punktui, kuriame nustatyta, kad pirmą kartą pripažindama finansinį įsipareigojimą, įmonė turi įvertinti jį savikaina. Su sandorių sudarymu susijusios išlaidos turi būti pripažįstamos sąnaudomis.	18 VAS 29 p.
Nurodyta, kad gauti avansai (trumpalaikiai ir ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai) balanse rodomi tikrąja verte.	18 VAS 37 p.
Klaidingai nurodyta turto ir įsipareigojimų pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartis apskaitai taikytina apskaitos politika, kuri prieštarauja 20 VAS „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“ 9 punkto nuostatoms.	20 VAS 9 p.
Nurodyta, kad balanso straipsnyje „Sumokėti avansai ir vykdomi materialiojo turto statybos (gamybos) darbai“ parodomas pagal panaudos ar veiklos nuomos sutartį naudojamo turto rekonstrukcijos ir kitų jo pagerinimo darbų vertė, kuri vadovaujantis 20 VAS 31 punktu ir 2 VAS 25 punktu turi būti parodyta balanso straipsnyje „Kitas ilgalaikis turtas“.	2 VAS 25 p. 20 VAS 31 p.

Aiškinamojo rašto pastabų dalyje nepateikta informacija, kuri privalo būti pateikta pagal 6 VAS 15 punkto ir V skyriaus „Visų įmonių aiškinamojo rašto pastabos“ nuostatas:

TRŪKUMO POBŪDIS	NEATITIKTIS LFAS (VAS) NUOSTATOMS
Neatskleistos ir nepaaiškintos reikšmingos balanso straipsniuose parodytos sumos.	6 VAS 15 p.
Neatskleistos ir neapibūdintos sumos, kurios pelno (nuotolių) ataskaitoje parodytos pajamų ir sąnaudų straipsniuose ir išsiskiria savo dydžiu ar pobūdžiu.	6 VAS 43 p.
Nepaaiškintas pelno (nuostolių) ataskaitoje straipsnių „Pardavimo savikaina“ ir „Bendrosios ir administracinės sąnaudos“ duomenų grupavimo pakeitimas, pobūdis, priežastys ir sumos.	6 VAS 32 p.
Nepateikta informacija apie esminių klaidų taisyumą.	6 VAS 30 p.
Nepateikta informacija apie nematerialųjį turtą, kaip nustatyta 6 VAS 33.1 p.	6 VAS 33.1 p.

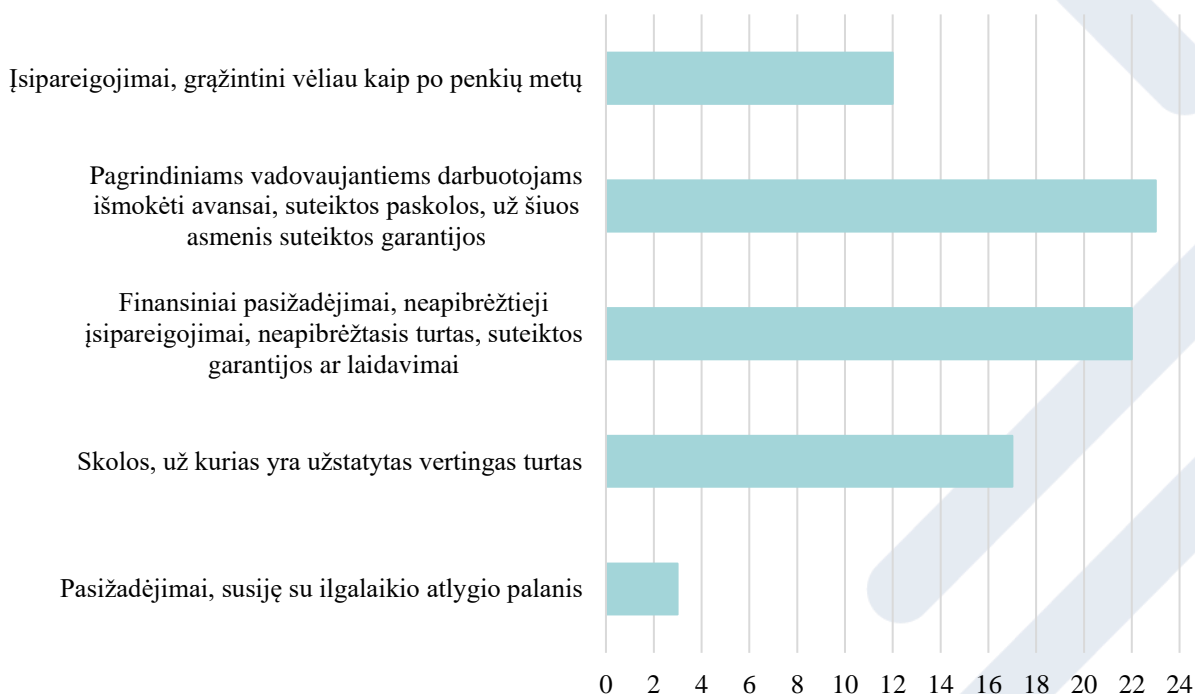
Nepateikta informacija apie likutinę plėtros darbų vertę.	6 VAS 35 p.
Nepateikta arba klaidingai pateikta informacija apie ilgalaikį materialųjį turtą, kaip nustatyta 6 VAS 33.2 p.	6 VAS 33.2 p.
Nepateikta informacija apie perkainojimo rezervo pokyčius per atskaitinį laikotarpį.	6 VAS 33.2.9 p.
Nenurodyta ilgalaikio materialiojo turto, parodomo finansinėse atskaitose perkainota verte, balansinė vertė, kuri būtų parodoma balanse, jei nebūtų perkainota.	6 VAS 33.2.11 p.
Pateikiant informaciją apie įmonės už finansines skolas įkeistą turtą, nenurodyta skolų, už kurias įmonė yra užstačiusi vertingą turtą, suma	6 VAS 41.2 p.
Nepateikta kita detali įmonės pertvarkymo informacija, kaip nustatyta 6 VAS 93 punkte, pavyzdžiui: turto vertinimo diena ir ataskaitos pateikimo data, vertinimo rezultatai ir turto vertės koregavimo įtaka finansinių atskaitų duomenims; pertvarkymo balansas pagal turto vertinimo dienos duomenis ir laikotarpio nuo atskaitinių finansinių metų pradžios iki turto vertinimo dienos pelno (nuostolių) ataskaita; kita su įmonės pertvarkymu susijusi reikšminga informacija, turėjusi įtakos įmonės veiklai ir nuosavo kapitalo pokyčiui.	6 VAS 93 p.
Aiškinamasis raštas nepasirašytas įmonės vadovo ir (arba) atskaitas rengusio asmens.	Įmonių atskaitomybės įstatymo 25 str.
Pastabose nepateikiama mažiausiai vienu praėjusių finansinių metų lyginamoji informacija. Pastabos nesunumeruotos arba sunumeruotos ne iš eilės. Pastabos numeriai nenurodyti prie finansinės atskaitų straipsnių, kuriuos jos paaiškina.	6 VAS 22 p.
Atskleidžiant informaciją aiškinamajame rašte apie kitose atskaitose parodytus finansinius duomenis padarytos aritmetinės klaidos.	1 VAS 24 p.
Pateikiant informaciją apie kitose finansinėse atskaitose pateiktus finansinius duomenis, atskaitinio laikotarpio finansiniai duomenys (sumos) parodytos atskaitų straipsniuose nesutampa su sumomis atskleidžiamomis aiškinamajame rašte. Finansinėse atskaitose informacija tarpusavyje nėra susijusi kaip numatyta 1 VAS 24 punkte.	
Aiškinamajame rašte pateikta informacija apskaitos politikos dalyje prieštarauja pateiktai informacijai pastabų dalyje arba pastabų dalyje pateikta informacija skirtingose pastabose prieštarauja viena kitai.	
Nesivadovauta 6 VAS 17 punkto nuostata, pagal kurią nurodoma, kad aiškinamajame rašte informacija turi būti pateikiama tokiu būdu, kad nereikšminga informacija neužgožtų svarbios. Aiškinamojo rašto pastabų dalyse pateikta perteklinės informacijos.	6 VAS 17 p.
Aiškinamajame rašte nėra atskirai išskirtos pastabų dalies ir pagal 6 VAS V skyriaus reikalaujama atskleisti informacija yra neatskleista.	6 VAS 15 p. 6 VAS V skyrius

Aiškinamasis raštas parengtas naudojantis AVNT parengta mažų įmonių pavyzdine aiškinamojo rašto forma. Tačiau pasirinkti netinkami pastabų dalies priedai arba neužpildyti visi privalomi pavyzdinės formos laukeliai, todėl įmonės aiškinamajame rašte pateikta informacija yra neišsami arba klaidinanti.

6 VAS 15 p.
6 VAS V skyrius

Negalėjome įvertinti dalies aiškinamajame rašte privalomos pateikti pagal 6 VAS V skyriaus „Visų įmonių aiškinamojo rašto pastabos“ nuostatas informacijos, nes neturėjome pakankamai duomenų apie įmonę ir jos veiklą. Pavyzdžiui, negalėjome įvertinti, ar pagrįstai nepateikta informacija, nes neturėjome duomenų:

- ✓ ar įmonė turi mokėtinų sumų ar įsipareigojimų, kuriuos turi grąžinti vėliau kaip po penkių metų (6 VAS 41 p.);
- ✓ ar pagrindiniams vadovaujantiems darbuotojams per ataskaitinius ir praėjusius ataskaitinius laikotarpius buvo išmokėta avansų arba suteikta paskolų, ar už šiuos asmenis suteikta garantijų (6 VAS 45 p.);
- ✓ ar įmonė paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną turėjo finansinėse ataskaitose neparodytų finansinių pasižadėjimų, neapibrėžtųjų įsipareigojimų, neapibrėžtojo turto, suteiktų garantijų ar laidavimų už kito asmens įsipareigojimus (6 VAS 16, 42 p.);
- ✓ ar įmonė turi skolų, už kurias yra užstačiusi vertingą turtą (6 VAS 41.2 p.);
- ✓ ar įmonė turi pasižadėjimų, susijusių su ilgalaikio atlygio, mokamo darbuotojams išėjus į pensiją, planais (6 VAS 44 p.).

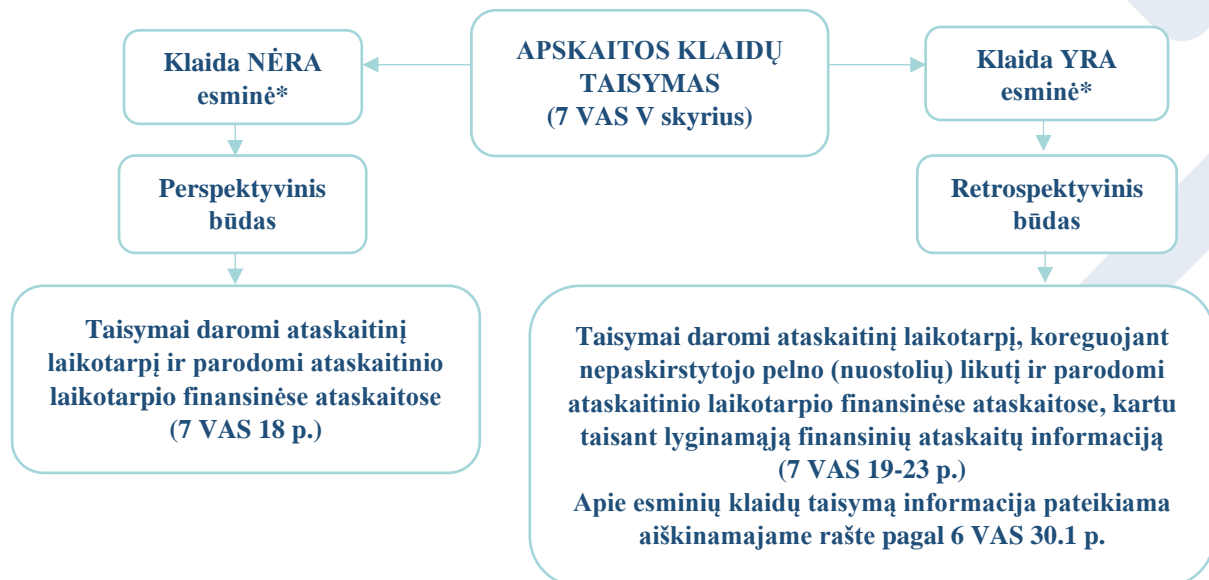
V SKYRIUS

REKOMENDACIJOS FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBEI GERINTI

Finansinės ataskaitos už finansinius metus prasidedančius nuo 2024 m. sausio 1 d. turi būti rengiamos vadovaujantis jų sudėčių, rengimą, teikimą, skelbimą ir saugojimą reglamentuojančio Lietuvos Respublikos įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymo (toliau – ĮĮGAĮ), įsigaliojusio nuo 2024 m. liepos 1 d., ir 1 VAS VII skyriaus „Pagrindiniai finansinių ataskaitų reikalavimai“ (24–31 punktuose) nuostatomis. Finansinės ataskaitos turi suteikti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę ir veiklos rezultatus. Duomenys finansinėse ataskaitose turi būti pateikiami aiškiai ir suprantamai, kad informacijos vartotojai galėtų priimti tinkamus sprendimus. Finansinėse ataskaitose pateikiama informacija turi būti neutrali ir patikima. Draudžiama iškraipyti turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, pajamų, sąnaudų ar kitus finansinius duomenis.

Finansinių ataskaitų kokybei gerinti rekomenduojame, rengiant finansines ataskaitas, atsižvelgti į 2024 m. atliktos Stebėsenos rezultatus, įvertinant, ar įmonės rengiamose finansinėse ataskaitose nėra šios apžvalgos dalyje „Finansinių ataskaitų atitikties LFAS (VAS) nuostatomis“ nurodytų trūkumų, o nustačius trūkumus juos ištaisyti bei atsižvelgti į šioje apžvalgos dalyje pateiktus papildomus paaiškinimus ir rekomendacijas.

Jeigu einamąjį ataskaitinį laikotarpį apskaitoje būtų pastebėtos ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais padarytos klaidos, jos turi būti ištaisytos vadovaujantis 7 VAS V skyriaus „Klaidų taisymas“ (18 – 23 punktai) nuostatomis.

*Esminė apskaitos klaida – praėjusio ar kelių praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose padaryta klaida, dėl kurios tos finansinės ataskaitos negali būti laikomos patikimomis.

Pagal nuo 2024 m. liepos 1 d. įsigaliojusio ĮGAI nuostatas:

➤ **Mažų įmonių ir labai mažų įmonių**, pasirinkusių netaikyti ĮGAI nustatytų išimčių, finansinių ataskaitų rinkinį sudaro šios finansinės ataskaitos:

- 1) balansas arba sutrumpintas balansas;
- 2) pelno (nuostolių) ataskaita;
- 3) finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

➤ **Labai mažos įmonės**, pasirinkusios taikyti ĮGAI nustatytas išimtis, gali nerengti aiškinamojo rašto ir tada jų finansinių ataskaitų rinkinį sudaro šios finansinės ataskaitos:

- 1) trumpas balansas;
  - 2) trumpa pelno (nuostolių) ataskaita arba pelno (nuostolių) ataskaita;
- ir jeigu labai maža įmonė pasirenka taikyti ĮGAI nustatytas išimtis, ji po balansu, jeigu turi, pateikia ĮGAI 9 straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją.

Atkreipiame dėmesį, kad įmonės pasirinkusios rengti ir tvirtinti atitinkamos sudėties finansinių ataskaitų rinkinį, tokios pačios sudėties metinių finansinių ataskaitų e. rinkinį turi pasirinkti pildyti ir teikti JAR.

I POSKYRIS

REKOMENDACIJOS BALANSO / SUTRUMPINTO BALANSO KOKYBEI GERINTI

Atsižvelgiant į Stebėsenos rezultatus ir atliekant Stebėseną nustatytų finansinių ataskaitų trūkumų pobūdį, balanso / sutrumpinto balanso kokybei gerinti rekomenduojame atsižvelgti į šiuos papildomus LFAS (VAS) nuostatų paaiškinimus:

1. PER VIENUS METUS GAUTINOS SUMOS

Jei tikėtina, kad įmonė neatgaus gautinų sumų (pagrindinės sumos ir, pavyzdžiui, palūkanų), turi būti pripažįstamas nuostolis dėl vertės sumažėjimo. Nuostolio suma turi būti įtraukiama į ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitą. T. y., įmonei nustačius ir turint patikimų įrodymų, kad dalis gautinų skolos sumų yra laikytinos **abejotinomis**, turi būti pripažįstamos finansinio turto (pavyzdžiui, pirkėjų skolų) vertės sumažėjimo sąnaudos ir abejotinių skolų suma registruojama kontrarinėje gautinų sumų sąskaitoje. Pasikeitus aplinkybėms ir paaiškėjus faktams, kad abejotinos skolos tapo **beviltiškomis**, gautinos sumos turi būti nurašomos, uždarančios gautinų skolos sumų vertės ir kontrarinę skolų vertės nuvertėjimo sąskaitas.

Finansinio turto vertė yra sumažėjusi, jei jo balansinė vertė yra didesnė už sumą, tikėtiną atgauti už tą turtą. Kiekvieno balanso datą įmonė turi nustatyti, ar nėra objektyvių prielaidų, pagrįstų prieinama ir patikima informacija, kad finansinio turto (ar turto grupės) vertė gali sumažėti. Jei tokių prielaidų yra, įmonė turi apskaičiuoti už tą turtą (ar turto grupę) tikėtiną atgauti sumą ir, sumažinusi balansinę vertę, pripažinti **nuostolį dėl vertės sumažėjimo**, t. y. pripažinti abejotinių skolų sąnaudas. Pirkėjų skolų vertės sumažėjimo sąskaitoje skolos laikomos tol, kol tikimasi jas atgauti.

18 VAS 34,
55, 57, 61 p.

Atsižvelgiant į 2 VAS nuostatą **už įmonės turtą iš anksto sumokėtos sumos** turi būti parodomos tuose balanso turto straipsniuose, už kurį avansas yra sumokamas, pavyzdžiui:

➤ pagal 2 VAS 23 punktą iš anksto už ilgalaikį materialųjį turtą sumokėtos sumos parodomos ilgalaikio materialiojo turto grupės balanso straipsnyje „Sumokėti avansai ir vykdomi materialiojo turto statybos (gamybos) darbai“ arba sutrumpinto balanso straipsnyje „Materialusis turtas“;

➤ pagal 2 VAS 28 punktą sumokėti avansai tiekėjams už atsargas ar paslaugas, kurias įmonė gaus vėliau, parodomi balanso trumpalaikio turto atsargų grupės straipsnyje „Sumokėti avansai“ arba sutrumpinto balanso straipsnyje „Atsargos“.

Pagal 2 VAS nuostatą balanso straipsnyje „Per vienus metus gautinos sumos“ neturi būti rodomos iš anksto už turtą sumokėtos sumos.

2 VAS VI ir
VII skyriai
(22, 23, 24,
28 p.)

2. KAPITALAS IR AKCIJŲ PRIEDAI

Pagal Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymą bendrovės įstatinis kapitalas gali būti didinamas visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu. Įstatinis kapitalas laikomas padidintu tik įregistravus JAR pakeistus įmonės įstatus.

8 VAS 12 p.
Akcinių
bendrovių

<p>Jei yra priimtas akcininkų sprendimas didinti (mažinti) įstatinį kapitalą, įstatinio kapitalo padidėjimas (sumažėjimas) apskaitoje registruojamas, kai teisės aktų nustatyta tvarka įregistruojami pakeisti bendrovės įstatai, t. y. tą ataskaitinį laikotarpį, kurį pakeisti bendrovės įstatai įregistruojami JAR, o ne tą ataskaitinį laikotarpį, kurį yra priimtas akcininkų sprendimas didinti (mažinti) įstatinį kapitalą, ne bent laikotarpiu sutampa.</p>	<p>įstatymo 49 str.</p>
<p>Jei akcijų emisijos kaina viršija jų nominaliąją vertę, nominaliosios vertės perviršis registruojamas akcijų priedų sąskaitoje. Šioje sąskaitoje parodoma apmokėta perviršio dalis. Akcijų priedų sumos mažinimas apskaitoje registruojamas tik:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kai akcijų priedų suma didinamas įstatinis kapitalas; 2. kai akcininkų sprendimu dengiami bendrovės nuostoliai. 	<p>8 VAS 11, 17 p.</p>
<p>Bendrovėje rezervai sudaromi Akcinių bendrovių įstatymo ir bendrovės įstatuose nustatyta tvarka iš paskirstytinojo pelno, visuotiniam akcininkų susirinkimui priėmus sprendimą sudaryti rezervą (-us). Pelno paskirstymas apskaitoje registruojamas tada, kai savininkai priima sprendimą pelną paskirstyti, neatsižvelgiant į tai, kada jis buvo uždirbtas.</p> <p>Sudarant privalomąjį rezervą, apskaitoje registruojamas paskirstytinojo pelno sumažėjimas ir privalomojo rezervo padidėjimas. Panaudojus rezervą nuostoliams mažinti, apskaitoje registruojamas nuostolių ir privalomojo rezervo sumažėjimas. Kitais teisės aktų nustatytais atvejais mažinant privalomąjį rezervą, apskaitoje registruojamas jo sumažėjimas ir paskirstytinojo pelno padidėjimas.</p> <p>Bendrovės akcininkams priėmus sprendimą sudaryti ar panaikinti kitus rezervus, apskaitoje registruojamas rezervo padidėjimas (sumažėjimas), ta pačia suma mažinant (didinant) nepaskirstytąjį pelną.</p>	<p>8 VAS 28, 34, 37 p.</p>
<p>Suma, kuria dėl turto perkainojimo buvo padidintos nusidėvėjimo sąnaudos, yra mažinamas perkainojimo rezervas (rezultatai) ir didinamas pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas ataskaitinių metų pelnas. Jeigu įmonė ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, pavyzdžiui, ilgalaikio materialiojo turto pastatų grupėje apskaitomus turto vienetus (pastatus) perkainojo ir šio turto vertė, lyginant su balansine verte perkainojimo dieną, padidėjo, tai apskaitoje buvo registruojama ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimo suma ir perkainojimo rezervas, kuris kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas turi būti mažinamas suma, kuria dėl turto perkainojimo buvo padidintos nusidėvėjimo sąnaudos (nusidėvėjimo suma nuo perkainotos vertės).</p>	<p>8 VAS 20.6 p.</p>
<p>Praėjusio ataskaitinio laikotarpio nepaskirstytasis pelnas didinamas ataskaitinio laikotarpio grynojo pelno suma arba mažinamas ataskaitinio laikotarpio patirtų nuostolių suma parodyta pelno (nuostolių) ataskaitos „Grynasis pelnas (nuostoliai)“ straipsnyje. Taip pat nepaskirstytasis pelnas didinamas arba mažinamas kitais 8 VAS 36 ir 38 punktuose nustatytais atvejais.</p> <p>Praėjusio ataskaitinio laikotarpio nepaskirstytieji nuostoliai didinami ataskaitinio laikotarpio patirtų nuostolių suma arba mažinami ataskaitinio laikotarpio grynojo pelno suma parodyta pelno (nuostolių) ataskaitos „Grynasis pelnas (nuostoliai)“ straipsnyje. Taip pat nepaskirstytieji nuostoliai didinami arba mažinami kitais 8 VAS 39 ir 40 punktuose nustatytais atvejais.</p>	<p>8 VAS X skyrius (36, 38-40 p.) 2 VAS 40 p.</p>

3. ATIDĖJINIAI

<p>Atidėtojo mokesčio turtas ir atidėtojo mokesčio įsipareigojimas užskaitomi tarpusavyje tada, kai jie yra susiję su ta pačia mokesčius administruojančia institucija, ir balanse / sutrumpintame balanse atidėjinių straipsnyje arba kito ilgalaikio turto straipsnyje atitinkamai parodoma likusi atidėtojo mokesčio įsipareigojimo arba atidėtojo mokesčio turto suma.</p>	<p>2 VAS 25, 45 p. 24 VAS 38 p.</p>
<p>Statybos darbus atliekanti įmonė, suteikusi užsakovams atliktų darbų kokybės garantijas ir prisiėmusi įsipareigojimus pašalinti ateityje išaiškėjusius darbo trūkumus, atlikti taisymo darbus ar kompensuoti žalą užsakovui, turėtų įvertinti būsimas išlaidas ir pagal 19 VAS nuostatas pripažinti atidėjinius prisiimtiems įsipareigojimams vykdyti. Atidėjinių sąnaudos pripažįstamos tą patį ataskaitinį laikotarpį, kai pripažįstamos atliktų darbų pajamos. Finansinėse ataskaitose atidėjinių sąnaudos ir įsipareigojimai parodomi: pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnyje „Pardavimo sąnaudos“ ir balanso straipsnyje „Atidėjiniai“.</p> <p>Kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas, atsižvelgiant į naujus įvykius ir aplinkybes, atidėjinių vertė koreguojama.</p>	<p>19 VAS III skyrius (6-22 p.)</p>

4. ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ SĄNAUDOS IR SUKAUPTOS PAJAMOS

<p>Jei sudarant finansines ataskaitas statybos darbų įmonė turi nebaigtų vykdyti statybos sutarčių, jos turėtų būti įvertinamos vadovaujantis 25 VAS nuostatomis ir atsižvelgiant į konkrečias sąlygas.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad bendroji statybos sutarties suma ir baigiamasis sutarties rezultatas gali būti patikimai įvertinami, gali būti nustatytas darbų įvykdymo lygis ir pagal tai galima nustatyti uždirbtas pajamas ir šioms pajamoms uždirbti patirtas sąnaudas, apskaitoje sutarties pajamos ir sąnaudos turėtų būti pripažįstamos sutarties darbų įvykdymo lygio metodu, t. y. pagal sutarties darbų įvykdymo lygį paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną. Tokios sutarties pajamos ir sąnaudos pripažįstamos ir parodomos tų ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose, kuriais buvo atlikti darbai.</p> <p>Atsižvelgdama į sutarties pobūdį, įmonė turi pasirinkti vieną iš 25 VAS 29 punkte nustatytų sutarties įvykdymo lygio nustatymo būdų:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ nustatant faktiškai pagal projektą atliktų sutarties darbų kiekį; ➤ apskaičiuojant procentinį santykį, kokią įvertintų bendrųjų sutarties išlaidų dalį sudaro išlaidos, patirtos atliekant darbus iki konkrečios datos; ➤ apskaičiuojant atliktų darbų apimtį proporcingai dirbtoms žmogaus darbo arba įrengimų naudojimo objekte valandoms. <p>Finansinėse ataskaitose sutarties darbų įvykdymo lygio metodu pripažinta sukauptų pajamų suma parodoma: pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnyje „Pardavimo pajamos“ ir balanso straipsnyje „Ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos“.</p>	<p>25 VAS</p>
---	---------------

5. FINANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

<p>Pagal 2 VAS 3.7 punktą įsipareigojimas – dėl ūkinių įvykių ar atliktų ūkinių operacijų atsirandanti prievolė, kurią privaloma ar ateityje bus privaloma atlikti atsiskaitant turtu ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti.</p> <p>Per vienus metus mokėtinos sumos – skolos, kurias įmonė turės sumokėti per trumpesnę kaip 12 mėnesių laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio</p>	<p>2 VAS 3.7 p. 2 VAS 49 p. 18 VAS 36-37 p.</p>
--	--

dienos, **įskaitant ir įmonės ilgalaikių skolų pagal lizingo (finansinės nuomos) ar kredito sutartis einamųjų metų dalį.** Per vienus metus mokėtinų sumų ir kitų trumpalaikių įsipareigojimų straipsnyje parodomi skoliniai įsipareigojimai (pavyzdžiui, pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartis), skolos kredito įstaigoms, tiekėjams, įmonių grupės ir asocijuotosioms įmonėms, pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos, valstybės institucijoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims mokėtinos sumos, pelno mokesčio įsipareigojimai, su darbo santykiais susiję įsipareigojimai ir gauti avansai.

Sudarant finansines ataskaitas, finansiniai įsipareigojimai turi būti įvertinami pagal 18 VAS 36 punktą:

- **susiję su rinkos kainomis – tikrąja verte;**
- **kiti finansiniai įsipareigojimai – amortizuota savikaina.**

18 VAS 37 punkte nustatyta, kad **trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai**, kurių vertės dydis nepriklauso nuo rinkos kainų pokyčio, išskyrus ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalį, balanse rodomi įsigijimo savikaina, jei apskaičiuotų palūkanų metodo taikymo poveikis yra nereikšmingas.

Atskiri reikalavimai įsipareigojimų pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartis apskaitai ir pateikimui finansinėse ataskaitose taikomi pagal 20 VAS nuostatas.

Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai apskaitoje registruojami ir finansinėse ataskaitose parodomi 31 VAS nustatyta tvarka.

Įmonė ne rečiau kaip paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną turi įvertinti įmonės darbuotojų faktiškai uždirbtas, bet iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos nepanaudotas atostogas ir apskaityti (vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais koreguoti) **atostoginių kaupinius**, pripažįstant su darbo santykiais susijusias įmonės veiklos sąnaudas ir įmonės įsipareigojimus darbuotojams. Dėl atostoginių kaupinių vertinimo ir registravimo apskaitoje daugiau pavyzdžių ir paaiškinimų pateikta 31 VAS metodinėse rekomendacijose 16.2 papunktyje.

31 VAS 16 p.

Balanso po vieno metų mokėtinos sumų ir kitų ilgalaikių įsipareigojimų straipsnyje „**Skoliniai įsipareigojimai**“ įrašoma skolos pagal ne nuosavybės vertybinius popierius (pavyzdžiui, obligacijas), lizingo (finansinės nuomos) įmonėms (įmonės skolos lizingo davėjui už lizingo (finansinės nuomos) būdu išsinuomotą ilgalaikį turtą) ar panašių įsipareigojimų, iš išvestinių finansinių priemonių atsiradusių įsipareigojimų ir kitų ilgalaikių skolinių įsipareigojimų suma.

2 VAS 48 p.

Balanso skolinių įsipareigojimų straipsnyje parodyti įmonės įsipareigojimai, atsižvelgiant į jų pobūdį, pripažįstami, apskaitomi ir finansinėse ataskaitose parodomi pagal 18 VAS, 20 VAS ar 26 VAS.

Lizingo gavėjas, gavęs turtą pagal lizingo sutartį, registruoja ilgalaikį turtą ir ilgalaikius įsipareigojimus turto vertės dengimo suma, o jei palūkanos nenumatytos – diskontuota pagal vidutinę rinkos palūkanų normą minimalių lizingo įmokų suma.

20 VAS 9 p.

Jei prieš gaudamas turtą, lizingo gavėjas sumoka avansą, ilgalaikiai įsipareigojimai registruojami turto vertės dengimo suma, atėmus sumokėto avanso sumą.

6. KITAS ILGALAIKIS TURTAS

Jei nuomotojas nekompensuoja nuomininko patirtų turto rekonstravimo ar remonto išlaidų, šios išlaidos pripažįstamos nuomininko veiklos sąnaudomis tą laikotarpį, per kurį jos buvo patirtos. Jeigu rekonstravimo ar remonto išlaidos tą patį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, atitinka ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus, šios išlaidos registruojamos pagal 12 VAS nuostatas ir pripažįstamos sąnaudomis per likusį nuomos laikotarpį ar planuojamą naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant, kuris laikotarpis yra trumpesnis.

Pagal 2 VAS 25 punktą tokios įmonės patirtos rekonstravimo ar remonto išlaidos, jeigu jos atitinka 12 VAS nuostatas, parodomos balanso straipsnyje „**Kitas ilgalaikis turtas**“ (šioje sąskaitoje patiriamos tokio pobūdžio išlaidos turėtų būti ir kaupiamos, jeigu ataskaitinio laikotarpio pabaigoje remonto ar rekonstravimo darbai dar nėra baigti), tą patį ataskaitinį laikotarpį kada yra patirtos ir sąnaudomis tolygiai pripažįstamos per likusį nuomos ar panaudos laikotarpį, ar planuojamą naudingo tarnavimo laiką nuo atliktų darbų pabaigos, nekaupiant ilgalaikio turto sąskaitoje nusidėvėjimo sumų. Praktinis pavyzdys pateikiamas 20 VAS metodinių rekomendacijų 31 punkte.

20 VAS 31 p.
2 VAS 25 p.

II POSKYRIS

REKOMENDACIJOS PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS KOKYBEI GERINTI

Atsižvelgiant į Stebėsenos rezultatus ir atliekant Stebėseną nustatytų finansinių ataskaitų trūkumų pobūdį, pelno (nuostolių) ataskaitos kokybei gerinti rekomenduojame atsižvelgti į šiuos papildomus LFAS (VAS) nuostatų paaiškinimus:

1. PARDAVIMO SĄNAUDOS

Pelno (nuostolių) ataskaitos **pardavimo sąnaudų straipsnyje** turėtų būti parodytos prekių pardavimui ir paslaugų teikimui užtikrinti ar padidinti per ataskaitinį laikotarpį skirtos veiklos sąnaudos, kurių negalima susieti su konkrečiomis parduotomis prekėmis ar paslaugomis, arba statybų veikla užsiimančiose įmonėse patirtos veiklos sąnaudos, susijusios su įmonės atliekamų darbų užsakymų ir pardavimų užtikrinimu ir didinimu.

Šiame straipsnyje taip pat parodomas prekybos pastatų ir įrangos nusidėvėjimo, nuomos, eksploatavimo, prekių sandėliavimo sąnaudos, komisiniai mokesčiai pardavėjams, prekybos darbuotojų darbo užmokestis, paslaugų ir prekių reklamos ir kitos panašios sąnaudos.

3 VAS 11 p.

2. KITOS VEIKLOS REZULTATAI

Pelno (nuostolių) ataskaitos „Kitos veiklos rezultatai“ straipsnyje parodomi kitos veiklos, kurios įmonė nelaiko pagrindine ir nepriskiria finansinei ir investicinei veiklai, rezultatai, kurie gaunami iš kitos veiklos pajamų atėmus kitos veiklos sąnaudas.

Kitos veiklos pajamos sudaro:

- nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto perleidimo pelnas;
- įmonės veiklai nebūdingų atsargų pardavimo pajamos;
- gautos kompensacijų sumos, viršijančios patirtus nuostolius;
- pelnas gautas panaikinus finansinius įsipareigojimus, pavyzdžiui, kai įmonės kreditorius teisiškai atleidžia įmonę nuo atsakomybės vykdyti finansinį įsipareigojimą – grąžinti gautą paskolą,
- panašios pajamos.

Kitos veiklos sąnaudos sudaro:

- nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto perleidimo nuostoliai;
- įmonės veiklai nebūdingų atsargų pardavimo savikaina;
- kitos su kitos veiklos pajamomis susijusios sąnaudos.

3 VAS 13 p.

3. KITOS PALŪKANOS IR PANAŠIOS PAJAMOS / PALŪKANŲ IR KITOS PANAŠIOS SĄNAUDOS

Pelno (nuostolių) ataskaitos finansinės ir investicinės veiklos straipsnyje (Kitos palūkanos ir panašios pajamos / Palūkanų ir kitos panašios sąnaudos) **parodomas tik valiutos kurso pasikeitimo rezultatas** (pelnas arba nuostolis dėl valiutos kurso pasikeitimo).

3 VAS 16, 18 p.
22 VAS 10 p.

III POSKYRIS REKOMENDACIJOS AIŠKINAMOJO RAŠTO KOKYBEI GERINTI

Atsižvelgiant į Stebėsenos rezultatus ir atliekant Stebėseną nustatytų finansinių ataskaitų trūkumų pobūdį, aiškinamojo rašto kokybei gerinti rekomenduojame atsižvelgti į šiuos papildomus 6 VAS ir kitų susijusių LFAS (VAS) nuostatų paaiškinimus:

1. BENDROJI DALIS

Aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje, pateikiant 6 VAS III skyriuje „Bendroji aiškinamojo rašto dalis“ nustatytą informaciją apie įmonę, turi būti nurodoma:

Kad duomenys apie įmonę kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre.	6 VAS 24.1 p.
Ne tik ataskaitinių finansinių metų vidutinis įmonės darbuotojų skaičius, bet ir praėjusių finansinių metų vidutinis įmonės darbuotojų skaičius.	6 VAS 24.3 p.
Jeigu įmonė priklauso įmonių grupei, turi būti nurodyta patronuojančiosios įmonės, sudarančios mažiausios įmonių grupės, kuriai įmonė priklauso kaip patronuojamoji, konsoliduotąsias finansines ataskaitas, teisinė forma, pavadinimas, kodas ir buveinė (adresas).	6 VAS 24.2 p.
Kai įstatymų nustatyta tvarka įmonė pertvarkoma į kitos teisinės formos įmonę, sudarydama pirmąsias po pertvarkymo metines finansines ataskaitas, ji aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje turi nurodyti: <ul style="list-style-type: none"> ➤ sprendimo pertvarkyti įmonę priėmimo datą; ➤ aplinkybes; ➤ naujos teisinės formos įmonės įstatų ar kitų steigimo dokumentų įregistravimo Juridinių asmenų registre datą. 	6 VAS 91 p.

2. APSKAITOS POLITIKOS DALIS

Aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje, pateikiant 6 VAS IV skyriuje „Apskaitos politika“ nustatytą informaciją apie sudarant finansines ataskaitas įmonės taikytą apskaitos politiką, turi būti nurodoma:

Kad tvarkant apskaitą ir sudarant finansines ataskaitas įmonė vadovaujasi Lietuvos finansinės atskaitomybės standartais, Finansinės apskaitos įstatymu, Įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymu (<i>nurodyti teisės aktai yra aktualūs sudarant finansines ataskaitas už finansinius metus prasidedančius nuo 2024 m. sausio 1 d.</i>).	6 VAS 26 p.
Turi būti išvardijami bendrieji apskaitos principai nustatyti 1 VAS 35 punkte (įmonės, įmonės veiklos tęstinumo, periodiškumo, pastovumo, piniginio mato, kaupimo, palyginimo, atsargumo, neutralumo, turinio viršenybės prieš formą), kuriais tvarkydama apskaitą ir sudarydama finansines ataskaitas vadovaujasi įmonė.	6 VAS 27 p.

Aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje turi būti pateikiami turto ir įsipareigojimų apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose būdai ir metodai, kuriuos įmonė taikė apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms sudaryti. LFAS (VAS) nustatytų metodų ar būdų aprašinėti nereikia, tik nurodoma, kuris iš būdų yra taikomas. Šioje aiškinamojo rašto dalyje turi būti pateikiama tik tokia įmonės taikoma apskaitos politika, kuri padėtų suprasti kitose finansinėse ataskaitose (balanse ir pelno (nuostolių) ataskaitoje) pateiktą informaciją. Nereikia nurodyti apskaitos metodų ir būdų taikytinų turtui ir (ar) įsipareigojimams, kurių įmonės finansinėse ataskaitose ataskaitiniame ir praėjusiam ataskaitiniame (lyginamojoje informacijoje) laikotarpyje nėra.

Jeigu įmonė ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio (lyginamojoje informacijoje) laikotarpio finansinių ataskaitų straipsniuose turi parodyto tam tikro pobūdžio turto ir įsipareigojimų, apskaitos politikos dalyje turėtų būti nurodyti jiems taikomi įvertinimo būdai, pavyzdžiui:

➤ Įsigytas **nematerialusis turtas** pirminio pripažinimo metu turi būti įvertinamas jo **įsigijimo savikaina** 13 VAS IV skyriuje (16–27 punktuose) nustatyta tvarka. Finansinėse ataskaitose nematerialusis turtas parodomas likutine verte – suma, apskaičiuojama prie įsigijimo savikainos pridėdant arba iš jos atimant visas nematerialiojo turto vertės pokyčių sumas ir atimant sukauptą amortizacijos sumą.

➤ **Ilgalaikis materialusis turtas**, išskyrus investicinį (jam taikomos 12 VAS IX skyriaus nuostatos), jį įsigijus ar pasigaminus, registruojamas apskaitoje įsigijimo savikaina, vėliau, atsižvelgiant į įmonės pasirinktą apskaitos politiką, jis gali būti apskaitomas 12 VAS VI skyriuje (38–51 punktuose) nustatyta tvarka vienu iš šių būdų: **įsigijimo savikaina arba perkainota verte**. Atskiroms turto grupėms gali būti taikomi skirtingi apskaitos būdai. Jei įmonės apskaitos politikoje numatyta ilgalaikį materialųjį turtą apskaitoje registruoti įsigijimo savikaina, tai finansinėse ataskaitose jis parodomas įsigijimo savikaina, iš kurios atimtos sukaupta nusidėvėjimo ir jo vertės sumažėjimo sumos, jeigu perkainota verte – finansinėse ataskaitose turtas parodomas perkainota verte, iš jos atėmus sukauptą nusidėvėjimo ir turto vertės sumažėjimo sumas.

➤ **Atsargos** apskaitoje registruojamos vadovaujantis 9 VAS 6 punkte nustatyta tvarka, jų įsigijimo savikaina, o sudarant finansines ataskaitas įvertinamos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų yra mažesnė. Apskaičiuojant parduotų (sunaudotų) atsargų savikainą taikomi atsargų įkainojimo būdai, nustatyti 9 VAS VII skyriuje (37–42 punktuose), gali būti FIFO, svertinio vidurkio, konkrečių kainų. Atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje gali būti registruojamas nuolat arba periodiškai pagal 9 VAS VIII skyriuje (43–45 punktuose) nustatyta tvarka.

➤ **Finansinio turto** įvertinimo būdas – tikrąja verte arba amortizuota savikaina – kuris nustatomas vadovaujantis 18 VAS 32 punktu. Taip pat atkreipiame dėmesį į 18 VAS 33 ir 34 punktuose nustatytas išimtis dėl tikrosios vertės arba amortizuotos savikainos būdo taikymo. Jeigu trumpalaikiam finansiniam turtui apskaičiuotų palūkanų metodas netaikomas, nes jo taikymo poveikis yra nereikšmingas, tai apskaitos politikos dalyje turėtų būti nurodyta, kad trumpalaikis finansinis turtas finansinėse ataskaitose parodomas įsigijimo savikaina atėmus vertės sumažėjimo sumas.

➤ **Finansinių įsipareigojimų** įvertinimo būdas – tikrąja verte arba amortizuota savikaina – kuris nustatomas vadovaujantis 18 VAS 36 punktu. Taip

6 VAS 17,
19, 27, 28 p.

pat atkreipiame dėmesį į 18 VAS 37 punkte nustatytą išimtį dėl trumpalaikiams finansiniams įsipareigojimams, nesusijusiems su rinkos kainomis, amortizuotos savikainos būdo taikymo. Tokiu atveju aiškinamajame rašte turi būti pabrėžta, kad įmonės trumpalaikiai įsipareigojimai nėra įvertinti amortizuota savikaina taikant apskaičiuotų palūkanų metodą. Gauti avansai apskaitomi ir finansinėse ataskaitose parodomi savikainos būdu.

3. PASTABŲ DALIS

Pagal 6 VAS 20 punktą aiškinamojo rašto pastabose turi būti pateikiama šio standarto V skyriuje „Visų įmonių aiškinamojo rašto pastabos“ reikalaujama informacija, kuri atskleidžia įmonės veiklos pobūdį, finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą, tačiau nebuvo pateikta kitose finansinėse ataskaitose:

Finansinėse ataskaitose pateikiama informacija tarpusavyje turi būti susijusi. Aiškinamojo rašto pastabų dalyje turi būti aiškinamos kitose finansinėse ataskaitose (balanse ir pelno (nuostolių) ataskaitoje) parodytos sumos ir pateikiama kita 6 VAS reikalaujama pateikti informacija apie įmonę. Todėl aiškinamojo rašto pastabose nurodytos sumos turi sutapti su balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnių, kuriuos jos paaiškina, sumomis.

1 VAS 24 p.

Pagal 6 VAS 15 punktą aiškinamajame rašte turi būti pateikiama 6 VAS reikalaujama su įmonės veikla susijusi informacija, **paaiškinamos reikšmingos finansinių ataskaitų sumos ir jų pasikeitimo priežastys**. Informacijos reikšmingumas nustatomas pagal 1 VAS X skyriaus „Informacijos reikšmingumas“ nuostatas (46, 47 punktus). Kad finansinėse ataskaitose pateikiama informacija būtų patikima ir neturėtų neigiamos įtakos šios informacijos vartotojų priimamiems sprendimams, įmonė turi nusistatyti informacijos reikšmingumo kriterijus. Aiškinamajame rašte pateikiamos informacijos reikšmingumas nustatomas kiekvienu atveju. Paaiškinimų ir pavyzdžių pateikta 1 VAS metodinėse rekomendacijose prie standarto 46, 47 punktų.

6 VAS 15 p.

Pastabose pateikiama ataskaitinių finansinių metų ir mažiausiai vienu praėjusių finansinių metų informacija. Ji pateikiama tokia pat tvarka, kokia pateikti finansinių ataskaitų straipsniai. Pastabos numeruojamos iš eilės. Pastabos numeris nurodomas prie finansinės ataskaitos straipsnio, kurį ji paaiškina.

6 VAS 22 p.

Įmonė turi **atskleisti ir apibūdinti** sumas, kurios įtrauktos į pelno (nuostolių) ataskaitos **pajamų ir sąnaudų straipsnius** ir išsiskiria savo dydžiu ar pobūdžiu.

6 VAS 43 p.

Kai praėjusių finansinių metų duomenys pergrupuojami, pastabų dalyje turi būti atskleidžiamas kiekvieno straipsnio arba straipsnių grupės duomenų **grupavimo pakeitimo pobūdis, priežastys ir sumos**.

Jei praėjusių finansinių metų duomenų pergrupuoti neįmanoma, turi būti nurodoma priežastis, dėl kurios duomenys nebuvo pergrupuoti, ir dėl to neatliktų koregavimų pobūdis.

6 VAS 32 p.

<p>Apie esminių klaidų taisymą turi būti atskleidžiama:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ esminių klaidų pobūdis; ➤ kad ankstesnių laikotarpių informacija buvo koreguota arba kad to padaryti neįmanoma; ➤ ankstesnių laikotarpių duomenų koregavimo sumos ir nurodytų laikotarpių duomenys iki ir po koregavimo. 	6 VAS 30 p.
<p>Jei įmonė finansinėse ataskaitose turi parodyto nematerialiojo turto, pastabų dalyje ji turi pateikti informaciją apie kiekvieno nematerialiojo turto grupę taip, kaip nustatyta 6 VAS 33.1, 33.4, 34, 35 punktuose.</p>	6 VAS 33.1, 33.4, 34, 35 p.
<p>Jei įmonė finansinėse ataskaitose turi parodyto ilgalaikio materialiojo turto, pastabų dalyje ji turi pateikti informaciją apie kiekvieno ilgalaikio materialiojo turto grupę taip, kaip nustatyta 6 VAS 33.2 ir 33.4, punktuose.</p>	6 VAS 33.2, 33.4 p.
<p>Apie mokėtinas sumas ir įsipareigojimus atskirai nurodoma:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ sumos, kurias įmonė turi grąžinti vėliau kaip po penkerių metų; ➤ skolų, už kurias įmonė yra užstačiusi vertingą turtą, suma, užstato rūšis, pobūdis ir jo balansinė vertė. 	6 VAS 41 p.
<p>Jeigu įmonė ataskaitiniu laikotarpiu buvo reorganizuota, atskirta ar pertvarkyta, atitinkamai aiškinamojo rašto pastabų dalyje turi būti pateikta informacija nustatyta 6 VAS VII skyriaus „Įmonės reorganizavimas, atskyrimas ir pertvarkymas“ (86 – 93 p.) nuostatose.</p>	6 VAS VII skyrius
<p>Taip pat rekomenduojama atsižvelgti į 6 VAS 17 punkto nuostatą, pagal kurią nurodoma, kad aiškinamajame rašte informacija turi būti pateikiama tokiu būdu, kad nereikšminga informacija neužgožtų svarbios.</p>	6 VAS 17 p.

Rengiant aiškinamąjį raštą, turėtų būti patikrinama ar pateikta visa su įmonės veikla susijusi informacija, kuri turi būti pateikta pagal 6 VAS V skyriaus „Visų įmonių aiškinamojo rašto pastabos“ nuostatas. **Atkreipiame dėmesį į šiuos dažnai pasitaikančius atvejus:**

- Jei įmonė turi skolų, už kurias yra užstačiusi vertingą turtą ir mokėtinų sumų ar įsipareigojimų, kuriuos turi grąžinti vėliau kaip po penkių metų, turi būti pateikiama **6 VAS 41.2 punkte** nurodyta informacija (skolos suma, turto balansinė vertė ir informacija apie užstato rūšį ir pobūdį).

- Jei įmonė paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną turėjo finansinėse ataskaitose neparodytų finansinių pasižadėjimų, neapibrėžtųjų įsipareigojimų, neapibrėžtojo turto, turi būti pateikiama **6 VAS 42 punkte** nurodyta informacija (bendros sumos, informacija apie reikšmingos vertės užstatus, jų rūšys ir pobūdis). Neapibrėžtųjų įsipareigojimų ir neapibrėžtojo turto pripažinimo ir apskaitos tvarką nustato 19 VAS.

- Jei pagrindiniams vadovaujantiems darbuotojams buvo išmokėta avansų arba suteikta paskolų, turi būti pateikiama **6 VAS 45 punkte** nurodyta informacija (pagrindiniams vadovaujantiems darbuotojams išmokėtų avansų suma, suteiktų paskolų sumos, pagrindinės paskolų sąlygos, sugrąžintos sumos, įmonės nurašytos arba atsisakytos sumos).

Paaškinimų ir pavyzdžių, kaip parengti aiškinamąjį raštą, pateikta 6 VAS metodinėse rekomendacijose. Tinkamai parengti aiškinamąjį raštą galima pasinaudojus AVNT parengta **mažoms įmonėms skirta pavyzdine aiškinamojo rašto forma**. Jei aiškinamajam raštui parengti naudojama pavyzdinė forma, tai įmonė turėtų pasinaudoti AVNT interneto svetainėje paskelbta aktualia šios formos versija bei, atsižvelgdama į konkrečias sąlygas, turi atsakingai pažymėti aktualios informacijos pastabų sąrašą. Pavyzdinė forma ir šios formos pildymo paaškinimai skelbiami AVNT interneto svetainėje skiltyje „Veiklos sritys. Apskaita. Verslo apskaitos standartai. Mažų įmonių pavyzdinė aiškinamojo rašto forma“.

Verslo apskaitos standartai ir jų taikymo metodinės rekomendacijos bei kita aktuali informacija skelbiami **AVNT interneto svetainėje skiltyje** „Veiklos sritys. Apskaita. Verslo apskaitos standartai. Metodinės rekomendacijos“. Klausimus galima pateikti interneto svetainės skiltyje „DUK“ (dažniausiai užduodami klausimai), el. paštu info@avnt.lt arba telefonu +370 5 212 5464.